ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

УЛУҒ САНАНИ МУНОСИБ СОВҒАЛАР БИЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 76 (4067).

17 АПРЕЛЬ ПАЙШАНБА 1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ПЕШҚАДАМЛАР

Тошкент чинни заводи Монреалда ўз чинни буюмлари билан қатнашгани бежиз эмас. Шу кунларда корхонада чинни буюмлари тайёрлашни кўпайтириш билан бирга унинг сифатига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. «Қорақалпоқ санъати ва адабиёти декадаси», «8-март» ва «Наврўз байрамингиз муборак бўлсин!» каби зарҳал ёзувлар лаган, коса, тақсимча, пиёла ва бошқа чинни буюмларнинг чиройини очди.

— Эндиликда чинни буюмларига «1-Май», «9-Май» ҳамда «Лениннинг 100 йиллиги» каби ёзувлар туширилмоқда, — дейди гул босиш цехининг бошлиғи Мунаввар Қодирова.

Корхона коллективи доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига ўз зиммасига олган мажбуриятини барвақт бажаришга ҳаракат қилмоқда. Биринчи кварталда планадагидан 4 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Корхонанинг катта устаси Ҳамидулла Рихсиев, гул солувчилардан Саломат Абдиева, Зуҳра Носирова, саралаш цехининг устаси Шоира Абдукаримова, сараловчи Муқаддам Қўчқорова, хумдон ёқувчилар Камол Аъзамов, Эркин Исаев, Раҳим Қосимовлар ҳам майолди социалистик мусобақада пешқадамлар сафида боришяпти.

С. САЙДУЛЛАЕВ.

ЭКИШНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЎТКАЗАМИЗ

Бу йил қиш оғир бўлди. Бу эса кўкламги дала ишларини бирмунча орқага чўзиб юборди. Эндиликда об-ҳавонинг қулай кунларидан самарали фойдаланиб, дала ишларини кучайтириб юбориш пайти келди.

Колхозчиларимиз ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, ҳарқандай шароитда ҳам зиммага олган социалистик мажбуриятни бажариш учун курашмоқдалар. Улар кейинги ҳафтада, айниқса, дала ишларини жадаллаштирдилар. Натижада ариқ-зовурларни тозалаш ишлари муваффақиятли тамомланди. Эндиликда ерларни экишга тайёрлаш, оби-тобига келган майдонларга уруғ ташлаш ишларини уюшқоқлик билан олиб боряптилар. Биз экинларни эрта етиштиришда қандай чоралар кўриш зарур бўлса шуни ҳозирдан бошлаб амалга оширяпмиз.

Авваллари барча пахта майдонларига фақат бир хилдаги уруғлик чигит экилар эди. Энди бу соҳадаги иш услубимизни ўзгартиришга тўғри келди. Экин майдонининг ярмисига бу йил «108-Ф навли уруғ ташлаймиз. Қолган қисмига эса «47-27-С» навли чигит экамиз. Бунинг асосий сабаби шуки, «4727-С» навли чигит бошқа уруғларга нисбатан эрта пишади. Бундан ташқари, биз илғор агротехника усулларидан ҳам самарали фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз. Колхозда 70 гектар майдонга эга бўлган янгитдан битта звено ташкил этилди. Бу звено аъзолари чигитни кенг қаторлаб экмоқдалар.

Ҳозир деярли ҳамма участка, бригада ва звеноларда экиш ишлари бошланиб кетди. Агрегатларнинг барчаси далага чиққан. Ўртоқ Хегай Тон Дик раҳбарлик қилаётган агроучастка деҳқонлари ҳар бир кундан унумли фойдаланяптилар. Улар аввалги йилларга нисбатан ишчи кучларини, техникани анча кўпайтирдилар.

Колхозчилар қиш билан ўқишди. Техникани ўрганишди. Агротехника фани юзасидан анчагина назарий билим олдилар. Амалий тажрибалар ўтказиб, ер тузилиши, тупроқнинг структурасига доир кўпгина нарсаларни ўрганиб олдилар. Шунинг учун ҳам бу участкада иш мақтовга арзирликдир. Колхозчилар ариқ-зовурлар тозалашни тез тамомладилар. Кучсиз, кам ҳосил бераётган майдонларга қўшимча равишда минерал ва маҳаллий ўғитлар чиқариб сепдилар. Ерларни текислашни ҳам уюшқоқлик билан олиб боряптилар. Тайёрланган майдонларга барака уруғини ташлаяптилар. Участка аъзолари яқин кунлар ичида экишни тўла тамомлайдилар. Улар 211 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил етиштириш учун ғайрат кўрсатмоқдалар.

Ли Николай бошлиқ «Красный Восток», Даврон Юсупов бошлиқ «Қизил намуна» агроучасткасининг пахтакорлари ҳам ўз зиммаларига юксак мажбурият олган ҳолда ишламоқдалар.

Юқорида айтганимиздек, бу йил намгарчилик кўп бўлди. Шуни ҳисобга олиб, пастлик ерларга шоли, маккажўхори экишни планлаштирдик. Юқори зоналардаги нами камроқ бўлган майдонларга пахта экадиган бўлдик. Шунда пахта ҳосили эрта пишади.

Колхозчиларимиз чигит экишни жадаллаштириш билан бирга каноп экадиган ерларни ҳам тайёрламоқдалар. Бу иш жадаллик билан олиб борилмоқда.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти деҳқонларимизнинг унумли ишлаши учун барча қулайликларни яратиб бермоқда. Болалар боғчаси ва яслиси ремонтдан чиқарилиб, ишга туширилди. Дала шийпонларини тайёрлаш ишлари яқин кунларда тўла тамомланади. Иссиқ овқат йўлга қўйилди. Далада меҳнат қилаётганлар учун ўз вақтида ҳақ тўланмоқда. Шу билан бирга илғорларнинг тажрибаларини оммалаштириш соҳасида ҳам ташкилий ишлар амалга оширилмоқда. Кўргазмали агитациядан моҳирлик билан фойдаланяпмиз.

В. ХАН,
Оққўрғон районидаги «Заря Коммунизми» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Қ. ПЕРШЕЕВ,
Колхоз партия комитетининг секретари.

ЯНГИЙЎЛ районидаги «Ленинизм» колхози далаларида чигит экиш қизғин. Суратда: Колхознинг Эргаш Қурбонбоев бошчилик қилаётган звеносида экиш пайти.
А. Абалян фотоси.

БАЙРАМ ШАРАФИГА

Чирчиқ ойна заводи республикамиз корхона ва қурилиш ташкилотларини дераза ойналари ҳамда ойна пахтаси билан таъминловчи асосий база ҳисобланади.

Ўтган йили йиллик планни барча кўрсатгичлар бўйича ошириб бажарган завод коллективи, бешйилликнинг тўртинчи йилида ҳам самарали меҳнат қилмоқда. Биринчи кварталда маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш топшириқлари 103 процентдан ошириб адо этилди.

Бундай ютуқларни қўлга киритишда заводда бошланиб кетган байрамолди социалистик мусобақаси яхши натижа бермоқда. Ҳ. Қамчинов, Р. Валиев, В. Свирина каби жонкуяр ойнасозлар кунлик топшириқларини 105—110 процент бажариб, ўз ҳамкасбларига намуна кўрсатишмоқда.

Чирчиқлик ойнасозлар йил охиригача икки миллион 700 минг квадрат метр сифатли ойна маҳсулотлари ишлаб чиқаришга қарор қилишган. Ўйлаймизки, сўзи билан иши бир азаматлар зиммаларига олишган бу шарафли вазифаларнинг ҳам муваффақият билан уддасидан чиқишади.

К. ҲАМРОЕВ.

МАЙОЛДИ МУСОБАҚАСИ

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига муносиб меҳнат совғаси тайёрлаётган Бекобод металлургия заводининг оловқалб ишчилари баҳор байрами — 1 Май арафасида ўзаро мусобақани янада кучайтириб юбордилар.

Барча цех ва бригадаларнинг меҳнатсеварлари иш унумини кун сайин оширишга интилмоқдалар. Айниқса, бу соҳада мартен ва прокат цехларининг коллективлари қувончли ютуқни қўлга киритишяпти. Улар апрель ойи топшириғини муддатидан олдин бажариш учун бор куч-ғайратларини сафарбар этишяпти. Барча кўрсаткичлар бўйича ўтган ойлардагига нисбатан яхшироқ натижаларга эришиш учун курашмоқдалар.

Қ. Тошматов ва А. Ворисхонов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригада ва сменаларнинг азаматлари юқори натижаларни қўлга киритишаётир. Бундай пешқадамлар сафи кун сайин кенгайиб бормоқда. Уларнинг барчаси бир мақсад — 1-Майни муносиб кутиб олиш учун сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар.

А. ҲАМИДОВ.

БОҒЛАРДА ИШ ҚИЗҒИН

Холиқ Алиевни «Горняк» боғдорчилик совхозида танимайдиган киши йўқ. У кўп йиллардан бери шу совхозда бригадир бўлиб ишлайди. Олма, олхўри, нок-нашватидан ҳар йили юқори ҳосил етиштириб, шаҳарликлар дастурхонини безашга муносиб ҳисса қўшиб келаётган соҳибкорлардан.

Боғбонлар бу йил 56 гектар ердан она-Ватанга 291 тонна олма етиштириб бериш мажбуриятини олишган. Шу кеча-кундузда улар ёш ниҳоллар атрофини юмшатиш, зараркунандаларга қарши дорилаш ишларини олиб боришяпти. Мирсоат Собиров, Сулаймон Содиқов, Мўмина Тўхторова ўртоқлар бу ишда бошқаларга ўрнак.

— Олмадан юқори ҳосил олиш учун, — дейди бригада бошлиғи, — энг аввал уни тўйдиришимиз, зараркунанда ва турли касалликларга қарши ўз вақтида кураш олиб боришимиз керак. Биз ҳар бир туп олмани 20-25 литр сувга 30 процентли препарат—«ДНОК» қоришмаси солиб дорилаяпмиз. Бунда «ОВТ-1» агрегати бизга жуда иш бераётир.

Т. ЙУЛДОШЕВ,

Расмий дўстлик визити билан СССРга келишди

СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречконинг таклифига биноан, Польша Халқ Республикаси Миллий мудофаа министри броня генерали Войцех Ярузельский бошчилигидаги Польша Халқ Республикасининг ҳарбий делегацияси 15 апрелда расмий дўстлик визити билан Москвага келди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 16 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Янгийўл	4,1	Ўрта Чирчиқ	0,7
Оржоникидзе	4,0	Бўка	0,3
Оққўрғон	3,8	Юқори Чирчиқ	—
Бекобод	2,5	Область бўйича	2,1

ОЛМАЛИҚДА қад кўтараётган гигант химия корхонаси қурилишида ажойиб кишилар меҳнат қилмоқда Суратда: пешқадам монтажчилардан А. Рязанов (чапда) ва С. Багаутдинов ўртоқларни кўриб турибсиз.

СИФАТ — АСОСИЙ МЕЗОН

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ — МАСАЛАЛАР МАСАЛАСИ

Кончилар, металлурглар, кимёгарлар шаҳри Олмалиқ йилдан йилга камол топмоқда. Унинг бағрида янги-янги саноат корхоналари турар-жой кварталлари ва массивлар барпо этиляпти, ҳашаматли маданий-маиший муассасалар бинолари қад кўтармоқда. Бизнинг бошқармамиз коллективи ҳам бу яратувчилик ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

Беш йилликнинг дастлабки уч йили мобайнида ҳаммаси бўлиб 83 минг 951 квадрат метр сатҳли уйларни фойдаланишга топширдик. Айни вақтда 1284 ўқувчига мўлжалланган мактаблар, иккита болалар комбинати, 100 савдо ходими ишлайдиган 7 та магазин, туғруқхона комплекси, шифохона, дорихоналар, қатор маъмурий биноларни қўлдан чиқардик. Саноат объектларини қуришда ҳам озми-кўпми иштирок этдик. Бўкадаги пахта тозалаш заводи, Олмалиқ шаҳридаги троллейбус линиясининг биринчи навбатини барпо этишда ҳиссамиз бор. Бундан ташқари 31,7 километр узунликда газ, 20 километр водопровод ва 5,8 километр электр тармоқларини ишга туширдик.

Коллективимиз коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак номни оқлаб келаётган бригадаларимиз билан ҳақли равишда фахрланади. Ҳозир бошқармада бундай бригадалар сони 8 тага етди. Улар ўз сафига 220 бинокорни бирлаштирган. Козлов, Сатторов, Ермолаев, Баранова, Литвинова ўртоқлар раҳбарлигидаги бригадалар аъзолари меҳнатда, юриш-туришда, ахлоқда ўрнак бўлишяпти. Бошқармада узоқ вақт давомида узлуксиз ишлаб келаётган ўнлаб бинокорлар ишга янги қабул қилинган ёшларни турли касбларга ўргатиш, уларда қурувчиликка ҳавас туғдириш борасида бизга яқиндан ёрдам беришяпти. Ғишт терувчи Абдуғани Абдураззоқов, арматурачи Абдуғани Қаҳҳоров, пайвандчи Каримжон Мамажонов, сувоқчи Вера Ващенко ва бошқалар шулар жумласидандир.

Шуниси қувончлики, бошқармамизда планларни уддалай олмаётган бирорта ҳам участка ёки бригада йўқ. Давлат плани қонун ҳисобланади. Уни бажариш эса ҳар бир бинокор, ҳар бир коллективнинг муқаддас бурчи қилиб қўйилган. Бошқарма маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари биргаликда олиб борган ташкилий-тушунтириш ишлари ана шундай натижаларга олиб келди. Бизда қурилиш-монтаж ишлари ҳажми тобора ортаётган бўлса ҳам у асосан қўшимча кўплаб ишчи кучи жалб қилиш йўли билан эмас, балки меҳнат унумдорлигини тинмай ошириб бориш эвазига бажариляпти.

Коллективимиз сўнгги йилларда қурилишни поток усулида олиб бориш ва илғор иш усулларини жорий қилишга алоҳида эътибор бермоқда. Бизда асосан икки хил поток бор. Биринчи поток уйларни йирик панеллардан йиғиш, иккинчиси уйлар ва маданий-маиший муассасаларни ғиштдан қуриш асосида ташкил этилган. Биз ғиштли уйлар қуришни ҳам камайтирмасдан, йирик панеллардан уй қуришни йилдан йилга кенгайтиряпмиз.

Пардозлаш ишларида илғор иш усулларини қўллаш бу машаққатли юмушлар ҳажмини деярли икки баравар камайтириш имконини берди. Деворларни пардозлашда қуруқ сувоқ обой қоғозлари ва бошқа прогрессив материаллар ишлатила бошланди. Бу уйларнинг қуриш муддатларини қисқартириш ва пардозловчилар меҳнати унумдорлигини 30 процент оширишга олиб келди.

Бу йил олдимизда катта вазифалар турибди. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажми анча кенгаяди. Айни вақтда қурилишнинг барча техника-иқтисодий кўрсаткичларини бирмунча оширишимиз керак. Олмалиқ химия заводи қурилишига ҳисса қўшишимиз даркор. Бинокорларимиз заводнинг бир километрдан ортиқроқ узунликдаги иссиқлик тармоғини қуриб берадилар. Корхона ишчи-хизматчилари учун деярли 5 минг квадрат метр сатҳли уй-жойлар бунёд этишади. Биз бу топшириқни муваффақиятли бажариш учун объектларни қуриш ва ишга тушириш графкларини тузиб чиқдик.

Қурилиш сифатининг яхшиланиши кўп жиҳатдан етказиб берилаётган бинокорлик материалларига боғлиқ. Тўғри, сўнгги йилларда қурилиш майдонларига келаётган темир-бетон конструкциялари, пардозлаш буюмлари ва бошқа материалларнинг сифати бирмунча яхшиланди. Лекин аксарият материалларнинг сифати ҳали ҳам талабга жавоб бермайди.

Чирчиқдаги бинокорлик материаллари комбинатидан олинаётган йиғма йирик панель деталлари стандартига тўғри келмайди. Айниқса эшик блоклари ўрнатиладиган жой бизни жуда қийнаяпти. Электр симлари, санитария техника қувурлари учун тешиклар размери белгиланганидан кўпинча фарқ қилади. Бу эса ишимизда айрим қийинчиликлар туғдирмоқда.

Олмалиқдаги ёғочсозлик заводи маҳсулотлари ҳам ўзининг сифати жиҳатидан кўнгилдагидек эмас. Дулар пала-партиш ишлаб чиқарилади. Бунинг устига уларнинг намлик даражаси нормадагидан юқори радгорлик буюмлари, ёғоч тахта бўлади. Натижада ўрнатилгандан сўнг кўпинча тоб ташлаб қолади. Олмалиқ ғишт заводи, 5-темир-бетон буюмлари заводидан олаётган буюмлар сифати ҳам бизни қаноатлантирмаяпти. Бу корхоналар раҳбарлари бинокорлик материаллари сифатини яхшилаш соҳасида айтарлик иш қилишмаяпти, қуруқ ваъда беришдан нарига ўтишмаяпти. Агар бизга етказиб берилаётган материаллар сифати кўнгилдагидек бўлса объектлар ҳам тез ва соз қурилади. Шунинг учун ҳам биз корхоналар раҳбарларидан маҳсулот сифатини яхшилаш учун қатъий чоралар кўришни талаб қиламиз.

Коллективимиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган умумхалқ ҳаракатига бажонидил қўшилди. Биз йиллик планни бош пудрат бўйича 20 декабргача бажариш ва қўшимча 1425 квадрат метр сатҳли уйларни, 964 ўқувчига мўлжалланган мактабни янги ўқув йили бошланишигача фойдаланишга топшириш, қатор объектларни барвақт қуришга аҳд қилдик.

Шу кунларда, ҳар бир бинокор эл-юрт олдида берилган ана шу ваъдани тўла-тўкис бажариш йўлида тинмай ишлаяпти, янги-янги резервларни ишга солмоқда, қурилишнинг индустрия даражасини янада ошириш, прогрессив технология ва илғор иш усулларини кенг жорий қилиш учун фидокорона меҳнат қилмоқда.

Б. ПЛЕШКОВ,
«Алмаликсвинецстрой» тресть 1-қурилиш бошқармасининг бош инженери.

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1969 йил 15 апрель. Москва шаҳри
№. 90

1969 ЙИЛДА ҲАҚИҚИЙ ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА ЧАҚИРИШ ВА МУДДАТЛИ ХИЗМАТНИ ЎТАЁТГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИ СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ САФИДАН БЎШАТИШ ТЎҒРИСИДА

СССРнинг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги қонунига ва СССР Олий Совети Президиумининг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР қонунини жорий қилиш ҳақидаги 1967 йил 24 октябрь фармонига мувофиқ БУЮРАМАН:

1. 1951 йилда туғилган, чақириш муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган гражданлар, шунингдек ҳақиқий ҳарбий хизматга чақиришдан кечиктириш муддати тугаган, чақириқ ёшидан катта бўлган гражданлар Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафига 1969 йилда ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилсин.

«Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР қонунининг 23-моддасида кўзда тутилганидек, чақириқ май — июнда ва ноябрь — декабрда ўтказилсин.

2. 1965, 1966 ва 1967 йилларда ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилган солдатлар, матрослар, сержантлар ва старшиналарнинг тегишли қисми 1969 йил май — июнда ва ноябрь — декабрда Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафидан запасга бўшатилсин.

3. Қисмлар ва кемаларнинг командирлари, муассасалар ва ўқув юртларининг бошлиқлари 1969 йилда запасга бўшатилиши лозим бўлган солдатлар, матрослар, сержантлар ва старшиналарнинг ҳақиқий ҳарбий хизматда қанча вақт бўлганликларига, шунингдек қисмлар, кемалар, муассасалар ва ўқув юртларини тўлдириш учун келаётган чақирилувчилар сонига қараб ҳарбий хизматчилардан кимлар 1969 йил май — июнда ва ноябрь — декабрда бўшатилиши лозимлигини белгиласинлар.

4. Буйруқ ҳамма роталар, батареялар, эскадрельялар ва кемаларда эълон қилинсин.

СССР Мудофаа Министри
Совет Иттифоқи Маршали
А. ГРЕЧКО.

ШАҲАР, ЛОЙИҲА, МУЛОҲАЗА

КПСС XXIII съезди Директиваларида иқтисодий районлар ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришнинг комплекс схемаларини тузиш лозимлиги назарда тутилади. Бу шаҳарларнинг илмий асосланган системасини яратиш, улар ўртасидаги ишлаб чиқариш алоқаларини яхши йўлга қўйиш, шаҳарларнинг социал-маданий ва коммунал-маиший ривожланиши билан боғлиқ бўлган масалаларни тўғри ҳал қилишни ҳам талаб этади.

«Узгоспроект» институти ана шу вазифалар асосида ўнлаб ихтисослашган лойиҳалаш институтларининг иштирокида бутун республикамиз район планировкасининг комплекс схемасини ишлаб чиқди. Эндиликда ана шу комплекс схема асосида айрим саноат районлари ва узелларининг планировкаси схемаси тайёрланмоқда.

ТОШКЕНТ — АНГРЕН — ЧИРЧИҚ САНОАТ РАЙОНининг схемаси катта аҳамиятга эгадир. Бу районда ўнта шаҳар ва ўн иккита шаҳар типидаги поселка бўлиб, улардаги аҳолининг сони 1 миллион 770 минг кишини ташкил этади. Унинг майдони 15.4 минг квадрат километр. Улуғ Октябрь революциясигача бу районда фақатгина битта шаҳар — 200 минг аҳолиси бўлган Тошкент бор эди, холос. Ҳозир эса ундан ташқари Ангрен, Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод, Янгийўл, Янгиобод, Ғазалкент, Оҳангарон ва Пискент шаҳарлари мавжуддир. Районнинг комплекс ривожланиши натижасида бу шаҳарлар аҳолисининг сони 2,8 миллион кишига етиши назарда тутилади.

Планировкалар схемаси авторлари олдида турган мураккаб вазифалардан бири **ТОШКЕНТ**нинг янада ривожланишини чеклашга қаратилган чораларни ишлаб чиқиш эди. Ҳаммага маълумки, ҳозир республикамиз пойтахтида 1 миллион 300 мингдан ортиқ киши яшамоқда. Шаҳар аҳолисининг янада кўпайиши Тошкентнинг ҳаддан ташқари кенгайиб кетишига, қишлоқ хўжалиги оборотидаги каттагина майдонларни шаҳарга қўшиб олинишига сабаб бўлади.

Шунинг учун ҳам **Тошкентда янги саноат корхоналари қуришни тўхтатиш назарда тутилади. Қурилиш индустрияси базалари ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш объектлари бундан мустаснодир. Айни вақтда областнинг бошқа шаҳарларида вужудга келган саноат тармоқларини ривожлантириш ва қатор янги корхоналар қуриш тавсия этилади.**

Район планировкалаш схемасида таклиф этилган жуда кўп тадбирлар амалга оширилди ёки амалга оширилмоқда. Масалан, бир-биридан бор-йўғи 8 километр узоқликда жойлашган **ОЛМАЛИҚ ВА ОҲАНГАРОН** шаҳарларини бирлаштириш мақсадга мувофиқ, деб ҳисобланган эди. Олмалиқ рангли металлургия маркази бўлса, Оҳангарон бинокорлик материаллари саноати корхоналари шаҳридир.

Ҳозирги Олмалиқ ўртамиёнадаги шаҳардир. Оҳангарон эса поселка базасида ташкил топган кичик шаҳарчадир. Ҳозир бу шаҳарлар йилдан-йилга бир-бирига яқинлашмоқда. Улар ўртасидаги кенгликда саноат корхоналари, уй-жойлар қуриляпти. Икки қўшни шаҳар бир-бирига қўшилгач ягона шаҳар бўлиб қолади. Келажакда бу шаҳарда 225 минг киши яшаши назарда тутиляпти.

Кончилар ва энергетиклар шаҳри — **АНГРЕН** йилдан-йилга кенгайиб боради. Бош планда бу шаҳарнинг аҳолиси 250 минг кишига етиши назарда тутилади. Ҳозир эса унда 100 мингга яқин одам яшаяпти. Шаҳарда Ўрта Осиёда энг йирик керамика комбинати ва бир қанча кўмир саноати корхоналари ишлаб турибди. Ангрен истиқболи янада порлоқдир. Бу ерда Ўрта Осиёда энг йирик резина-асбест комбинати қурилиши бошланади. Худди шу боисдан ҳар йили яхшиланган серия бўйича 80 минг квадрат метр ҳажмдаги уй панелларини тайёрловчи уйсозлик комбинати қад кўтаради. Бу комбинат учун барча қулай шароитлар бор. Хомашё тўлиб-тошиб ётибди. Комбинат шаҳарнинг четида, Облиқ қум-шағал заводи ёнида бунёд этилади. Цемент эса Ангрен ва Оҳангарон заводларидан келтирилади. Комбинатнинг биринчи навбати келаси йили фойдаланишга топширилади.

Озиқ-овқат саноатининг йирик маркази — **ЯНГИЙЎЛ** Тошкентнинг йўлдош шаҳри сифатида бундан буён ҳам ривожланиб боради. Бу шаҳарда машинасозлик ва химия фармацевтика саноатининг қатор корхоналарини жойлаштириш планлаштирилган.

Ўзбекистоннинг дастлабки саноат шаҳарларидан бири — **ЧИРЧИҚ**да ҳам қурилиш тобора кенгайиб боради. Электрохимия, қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатлари, машинасозлик заводларида янги қувватлар яратилади.

Яқинда республикамиз меҳнаткашлари Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган **БЕКОБОД**даги В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг 25 йиллигини нишонлади. Худди шу сана куни арафасида корхонани реконструкция қилиш бўйича ишлар бошланиб кетди. Яқин келажакда унинг ишлаб чиқариш қуввати ҳозирги вақтдагидан тўрт баравар кўпаяди. Ёнида Шарқда энг йирик Сирдарё ГРЭСи қад кўтарадиган бу завод мамлакатимизнинг мукаммал техника билан ускуналанган корхоналаридан бирига айланди. Электр билан пўлат эритадиган қудратли печлар, такомиллашган «350» прокат стани ўрнатилади. Корхонанинг реконструкция қилиниши Бекобод шаҳри қиёфасини тубдан ўзгартириб юборади.

Областдаги кичик ва ўрта шаҳарларда, Янгийўлдан ташқари, асосан оғир саноат ривожланади. Бу саноатда кўпроқ эркаклар меҳнат қилишади. Схемада Ангрен, Олмалиқ, Бекободда узел усули билан енгил саноат корхоналари — тўқимачилик, тикувчилик, пайпоқ-трикотаж ва бошқа фабрикалар қуриш ҳам таклиф этилади. Бундан мақсад аёлларни ҳам ўзларига яраша меҳнат билан тўла таъминлаш, эркаклар билан аёлларни меҳнат билан таъминлашдаги номувофиқликни бартараф этишдир.

Ачинарлиси шу ердаки, Ўзбекистон ССР Госплани ва Енгил Саноат министрлиги бундай корхоналарни хотин-қизлар меҳнати кўпроқ қўлланилаётган саноат тармоқлари жойлашган Марғилон, Қарши, Фарғона каби шаҳарларда жойлаштиришни давом эттирмоқдалар. Бунинг устига объектларни якка-якка қуришга ҳамон хотима берилган йўқ.

Ҳисоблар шуни кўрсатадики, биз таклиф қилганимиздек, енгил саноат корхоналари узел усули билан жойлаштирилса кўп миқдорда капитал маблағларни тежаб қолиш имкони туғиларкан. Бу маблағ эса битта тикувчилик фабрикасини бунёд этишга бемалол етади.

Янги корхоналарни рационал жойлаштириш, бу соҳада ўзбошимчаликка йўл қўймаслик мақсадида республика Госплани ҳузурида махсус координациялаш кенгаши ташкил этиш лозим, деб ҳисоблаймиз. Бу кенгаш составида «Узгоспроект», «Узгипротяжпром» ва «Узгипрозем» ҳамда район планировкалаш схемасини ишлаб чиқиш билан шуғулланаётган бошқа лойиҳалаш институтлари ҳамда бу ишга алоқадор бўлган ташкилотларнинг вакиллари бўлиши керак.

Кичик ва ўрта шаҳарларда саноат қурилишининг кенг миқёсда олиб борилиши уларнинг қиёфасини тубдан ўзгартирмоқда. Уй-жой ва маданий-маиший муассасалар қурилиши ҳажми ва суръати кескин ортяпти. Бу шаҳарларда ҳар йили 250 минг квадрат метрга яқин турар жойлар фойдаланишга топширилмоқда. Бу йил Бекободда уй-жой қурилишига 8 миллион сўм ёки ўтган йилдагига қараганда икки баравар кўп маблағ сарфланади. Бу уйлар биринчи навбатда металлургия заводини реконструкция қилишда иштирок этувчиларга берилади.

Кичик ва ўрта шаҳарларни қуриш тартиби ҳам ўзгарди. Уйлар кўп қаватли бўлмоқда, планировкалаш ва қурилишда прогрессив усуллар қўлланиляпти. Инженерлик коммуникациялари масалалари комплекс ҳал қилинмоқда. Қурилиш индустриал усуллар билан олиб борилмоқда. Барча шаҳарларда қувватли қурилиш-монтаж ташкилотлари ишлаб турибди. Аммо бу шаҳарлар қурилишида ҳеч қандай камчиликлар йўқ деган гап эмас.

Айрим шаҳарларнинг микрорайонлари нокомплекс қуриляпти. Бунга Янгийўл мисол бўла олади. Шаҳарда маданий-маиший объектлар қурилиши орқада қолмоқда, айниқса умумий овқатланиш, савдо точкалари, шунингдек микрорайонларнинг жамоат марказларини қуриш суръати талабга мутлақо жавоб бермайди. Уларсиз эса шаҳарликларнинг нормал истиқомат қилиши учун шароит яратиб бериш мумкин эмас.

Бундай камчиликларнинг содир бўлишига ким айбдор? Қисман республика Госплани, айрим министрликлар ва идоралар айбдордир. Чунки улар комплекс қуриш масалаларига етарли эътибор беришмаяпти. Маблағлар асосан саноат қурилишига ажратиляпти.

Фикримизнинг далили учун мисол келтирамиз. Чирчиқ шаҳри бир неча ўн йилдан бери қуриляпти. Лекин унинг қурилишини лойиҳалашда катта камчиликлар ва хатоликларга йўл қўйилмоқда. Лойиҳачилар фикри ҳамма вақт ҳам тўғри амалга оширилмаяпти. Шаҳарда қурилиши тўла тугалланган бирорта ҳам микрорайон йўқ. Ободонлаштириш ишлари комплекс амалга оширилмайди. Шу вақтгача шаҳар маркази шаклланмаган. Шаҳар марказига ярашиб турадиган йирик объектлар, жумладан меҳмонхона, Советлар уйи ва бошқалар дуч келинган жойда қурилган.

Айрим шаҳарларда янги уй-жой қурилиши учун майдон ажратишда катта қийинчиликлар содир бўлмоқда. Масалан, Янгийўл шаҳрининг чегараси 20-йилларда белгиланган эди. Шаҳар бу чегарани аллақачон эгаллади. Эндиликда шаҳарни кенгайтириш ишлари фақатгина атрофдаги колхозлар ва совхозлар ерлари ҳисобига амалга оширилиши мумкин. Лекин, мавжуд шаҳар чегаралари ҳамон қайта кўрилмаяпти ва унга қўшимча ер ажратилмаяпти. Деярлик барча янги уй-жойлар бир қаватли уйлар ўрнида қад кўтармоқда. Бунинг оқибатида шаҳарда уй-жой майдони кўпаймаяпти. Албатта биз суғориладиган ернинг ҳар бир гектарини кўз қорачиғидай сақлашимиз керак. Лекин умумдавлат манфаатларини ҳам инкор қилиш мумкин эмас.

Янгийўл шаҳрига оид яна бир масала устида тўхталиб ўтмоқчимиз. Республика Қурилиш министрлиги шаҳарда йирик панелли уйсозлик заводи қуришни мўлжаллаб турибди. Бу мақсадга мувофиқми? Бизнингча, мувофиқ эмас. Ҳозирги вақтда Тошкентда ишлаб турган уйсозлик комбинатларининг қуввати талабдагидан ортиқча. Шунинг учун ҳам бу ердан Янгийўлга қараганда 2—3 баравар узоқликдаги Олмалиқ ва Ангрен шаҳарларига йиғма уйлар етказиб берилмоқда. Бизнингча тайёр уйларни Тошкентдан Янгийўлга ташишни йўлга қўйиш бу ерда янги корхона қуришга нисбатан қатор афзалликларга эга бўлиб, шундай қилинса кўп миқдордаги давлат маблағи тежаб қолинган бўлур эди.

Уйларнинг хили ва уларнинг қаватлилигини тўғри ҳисобга олиш катта аҳамиятга эгадир. Лекин, жойларда бу билан кўпинча ҳисоблашилмайди. Барча шаҳарларда асосан ғиштдан қад кўтарадиган «1-310-у» сериядаги ҳамда йирик панеллардан йиғиладиган 464 сериядаги тўрт қаватли секцияли уйлар қурилмоқда. Бу турар-жойларнинг лойиҳаси бундан олти йил муқаддам ишлаб чиқилган эди. Шунинг учун ҳам ҳозирги вақтда улар талабга тўла жавоб беролмаяпти. Квартираларнинг планировкаси нобопроқ, бинонинг ташқи кўриниши ҳам чиройли эмас, қатор конструктив камчиликлари бор. Тошкентдаги ЗНИИЭП институти Ўрта Осиё республикаларини уй-жой ва жамоат бинолари лойиҳалари билан тўла таъминлашга даъват этилгани ҳолда лойиҳаларнинг серияли хилларини яхшилаш юзасидан доимий иш олиб бормаяпти.

Зилзиладан сўнг Тошкентни қайта тиклаш тажрибаси бу ишда қўл келиши мумкин. Кўп ҳолларда квартираларнинг планировкаси, бинонинг конструкцияси, ташқи архитектура кўриниши сифатли ҳал қилинган. Бундай лойиҳа хиллари «Моспроект» ва «Узгоспроект» томонидан ишлаб чиқилди. Барча яхши лойиҳаларни танлаб олиш уларни сейсмик шароитлари ҳар хил бўлган шаҳарларга мос қилиб қайта ишлаш ва биноларни шу асосда қуришни йўлга қўйиш керак. Лойиҳаларнинг эскириб қолган хилларидан воз кечиш вақти келди. Шуни айтиш керакки, «Узгоспроект» бу лойиҳаларни Олмалиқ ва Ангрен учун қайта ишлаб чиқди ва бу йил шу лойиҳалар бўйича янги микрорайонлар қурилиши бошланади.

Областдаги кичик ва ўрта шаҳарларнинг истиқболи янада улкандир. Уларда саноат корхоналари, юксак сифатли комплекс микрорайонларни тўғри жойлаштириш муҳим аҳамиятга эгадир. Барча лойиҳалаш ташкилотлари, жойлардаги партия ва совет ташкилотлари бу масалага жиддий эътибор беришлари лозим.

Бу эса «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун» деган шиоримизга тўла ҳамоҳанг бўлади.

А. ЗОТОВ,
«Узгоспроект»нинг лойиҳа бош архитектори.

СУРАТДА: пойтахтимизда яқин келгусида қуриладиган 14-микрорайон макети. Бу ерда кўплаб турар-жой, маданий-маиший бинолар ва нашриёт муассасалари барпо этилади.

М. Нуриддинов фотоси.

ДЎСТЛАР

(ЛАВҲА)

Рауф ака уйга хафаҳол кириб келди. Плашчини қозиққа иларкан, бир нафас туриб қолди. Қошлари чимирилиб, пешанасида тугунчак пайдо бўлди.

«... Шу билан беморнинг иккинчи марта келиши. Аслида ҳеч қандай хавфли касаллик йўққа ўхшайди-ю, нега соғайиб кетмаяпти? Ҳали ёш, касалга сўз берадиган пайт эмас. Қон босими ҳам жойида. Лекин...»

— Ҳа, нега бўсағада ҳайрон бўлиб турибсиз? — Қўшни хонадан чиқиб келган Зеби опа эрига синчков назар ташлади.— Тинчликми?

— Ўзим, шундай, — деди Рауф ака ҳамон ўйчан.

— Нима бўлди ўзи? Айта қолсангиз-чи?

— Мен ҳозир бир жойга бориб келишим керак. Кеч қолсам, хавотир олма.

— Шу пайтда-я? Ёмғирни қаранг, челаклаб қуйяпти.

— Бормасам, бўлмайди, — Рауф ака плашчини қайтадан кийди. Эшикни очаркан, хотинига эмас, негадир уйнинг аллақайси бурчагига қараб гапирди, — Тўра аканикига кетяпман. Бир маслаҳатли иш бор.

Қатнов сийраклашиб қолган. Ора-сира ўтиб турган машина чироқларининг ўткир нурида савалаётган ёмғир чувалашиб кетган ипларга ўхшаб кўринарди. Рауф ака жадаллаб бекатга томон юрди.

«Ишқилиб, Тўра ака уйида бўлсин-да. Бирор маслаҳат берар. Балки ўша беморни ўзи текшириб кўрар. Юрагим ночорроқ, баъзи-баъзида санчиб оғрийди, деяётган эди. Балки юрак фаолиятининг ночорлашишидан асаб системаси ҳам шикастланаётгандир. Аксинча бўлиши ҳам мумкин. Маслаҳатлашиб даволаш керак. Тўра ака тажрибали врач».

У етиб келганида Тўра ака тиббиётга оид китобларни варақлаб ўтирган экан. Тўра ака ҳамкасбини очиқ чеҳра билан кутиб олди. Дунёда дўстларнинг учрашувидай қувончли воқеа бўлмайди. Гарчанд бу икки дўст иш хусусида тез-тез кўришиб турса ҳам, ҳар сафар учрашганларида тўлқинланиб суҳбатлашишарди.

Бироқ, бугун Рауф аканинг авзойи бўлакча эди.

— Тинчликми, Рауфжон? — сўради Тўра ака меҳмонни ичкарига бошларкан, — нашъангиз пастроқ.

— Бир маслаҳатли иш билан келгандим.

— Хўш, қани эшитайлик-чи.

— Бир беморим бор. Беш-олти ой илгари ҳам келган эди. Нерв системаси толиққан. Ёзиб берган дорилар кор қилмабди. Бугун яна келди. Аҳволи анча оғир. Мияси санчиб оғриётган эмиш. Юраги ночорга ўхшайди. Шу одамни бир текшириб кўрсангиз, деб келгандим.

— Бемор қаерда? — Тўра ака худди ҳозироқ бориши лозимдек ўрнидан қўзғалди.

— Касалхонага жойлаштирдим. Эртага вақт ажратиб борсангиз...

— Кечаси келганингизга жуда ҳам оғир касал эканми, деб ўйлабман, — Тўра ака қайтиб жойига ўтирди. — Майли, эртага пешинда бораман.

— Ваҳима қилгудек оғир эмас-у, лекин биласизми, — Рауф ака асабийлик билан пешанасини уқалади, — Бемор ёш йигит. Шу пайтдан асаб касаллигига чалинганига ҳайрон бўляпман. Ҳали дунёга келиб нима кўрибди.

Ҳамкасб дўстлар анчагача гаплашиб ўтиришди. Сўнг Рауф ака мезбоннинг қистовига ҳам қарамай қўзғалди. Тўра ака уни кузатиб қўяркан, кўнглидан ўтказди:

«Мана бу одамни ҳақиқий врач деса бўлади. Беморнинг тақдири учун қайғуриб ўн чақирим йўл босиб келибди-я! Қани энди ҳамма врачлар ҳам худди Рауфжондек куюнчак, меҳрибон бўлишса. Ахир, беморни дори билан эмас, энг аввало меҳр билан даволаш керак».

Автобус ўйдим-чуқур йўлдан чайқалиб борарди. Ёмғир ҳамон савалаб ёғяпти. Машина ичидаги йўловчилар ҳам чурқ этмас, худди ҳамма ёмғирнинг дилгир қўшиғини тинглаётгандек жимгина ўтирарди. Рауф ака ҳам қоронғуда қора тасмадек иланг-биланг қўзга ташланиб турган йўлдан кўз узмай хаёл сурарди. Унинг ўйлари ҳам худди шу йўллардек сўнгсиз...

Ёш ҳам анча жойга бориб қолди, шекилли... Ўттиз еттини уриб қўйибди. Лекин нима иш қилди? Билим юртида ўқиди, ТошМИни тугатди. Сурхон водийсининг Сариосиё районидаги шифохонада ҳам болалар врачи ҳам тери касалликлари врачи бўлиб ишлади. Орадан тўрт йил ўтгач, Оққўрғон районига юборишди. Бу ерда у беш йил юқумли касалликларга қарши курашди, тажриба орттирди, кўзи пишди. Билимини мустаҳкамлади. Врачнинг ҳаёти худди ҳарбийларникига ўхшайди. У ҳамиша сафарбарликка шай бўлиб туриши керак. 1964 йили уни Калинин районига сафарбар этишди.

... Рауф ака уйига етиб келганида хотини мижжа қоқмай кутиб ўтирган экан. У шундагина қаёққа борганини айтди. Эр-хотин шу хусусда алламаҳалгача гаплашиб ўтиришди. Рауф аканинг умр йўлдоши Зеби Мўминова ҳам врач. Радиология-онкология-рентгенология илмий текшириш институтида ишлайди. Улар ҳамиша бамаслаҳат иш қилишга, бир-бирига кўмаклашишга ўрганиб қолишган.

Эртасига Тўра ака айтган вақтида етиб келди. Беморни узоқ текширди. Врачлар хонасига қайтиб киришаркан, одатича ўйчан гапирди.

— Юрак қон томири торайиб кетган. Касалхонага ётқизганингиз яхши бўлибди. Касаллик кўп ўйлаш оқибатида келиб чиққан. Жисмоний ожиз. Бемор кўп дам олиши керак.

Тўра Жўраев областимиздаги Калинин район Охунбобоев шифохонасида терапия бўлимини бошқаради. Рауф Мусаев эса шу райондаги Ленин номли шифохонада невропотолог бўлимида ишлайди.

Ҳа шундай. Улар ҳамиша ҳамкор, ҳамиша ҳамдаст.

Э. УСМОНОВ.

ЭНГ ОЛИЙ МУКОФОТ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони белгиланганига 35 йил тўлди.

СССР Марказий Ижроия Комитети бундан 35 йил муқаддам 1934 йил 16 апрелда Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини белгилаган эди. Бу унвон — мамлакатимизда энг олий даражадаги унвондир. Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони давлат олдида шахсий ёки коллектив равишда қаҳрамонона жасорат кўрсатганлиги учун берилади.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган дастлабки унвонлар 1934 йил 20 апрелда челюскинчиларни қутқарганликлари учун совет учувчилари: А. В. Ляпидевский, С. А. Леваневский, В. С. Молоков, Н. П. Каманин, М. Т. Слепнев, М. В. Водопьянов, И. В. Доронинга берилган эди.

Улар советлар мамлакатининг дастлабки қаҳрамонлари эди. СССР Олий Совети Президиумининг мукофотлар бўлимида ТАСС мухбирига ўтган йиллар мобайнида 12415 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилганлигини хабар қилишди. Булар орасида 91 киши хотин-қизлардир. Ватанимиз шонли фарзандларидан 118 киши «Олтин Юлдуз» медалига икки мартадан сазовор бўлишган. Уч киши — С. М. Будённий, И. Н. Кожедуб ва А. И. Покришкин уч марта қаҳрамон унвонига, атоқли совет саркардаси Г. К. Жуков тўрт марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган унвонга сазовор бўлган.

СССР давлат чегарасини ҳимоя қилиш пайтида кўрсатган қаҳрамонлиги ва жасорати учун СССР Олий Совети Президиумининг шу йил 21 мартдаги фармонига биноан младший сержант Ю. В. Бабанский билан старший лейтенант В. Д. Бубенинга, шунингдек марҳум полковник Д. В. Леонов билан старший лейтенант И. И. Стрельниковга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Ватан ўзининг энг яхши фарзандлари кўрсатган жасоратга муносиб баҳо бермоқда. Мамлакатимизда Совет Иттифоқи қаҳрамонлари алоҳида ҳурмат-эҳтиромга сазовордирлар.

(ТАСС).

ПЕДАГОГИК ТЕМАДА

ЎҚУВЧИ ҚОБИЛИЯТИ

Ҳар бир бола мустақил фикрлашга, мустақил ишлашга интилади, албатта. Уларнинг бу интилишларига ёрдам бериш мактабнинг, пионер, комсомол ташкилотларининг ҳамда ота-оналарнинг асосий вазифасидир.

Тўғри, дастлаб болаларда мустақил ишлаш борасида хатоларнинг сабабини аниқлашда болага ёрдам беришлари лозим.

Айтайлик, бола қунт билан ишламайди, унда учраган қийинчиликни енгишга етарли ирода кучи бўлмайди, берилган вазифани тегишинча софдиллик ва ҳалоллик билан бажармайди. Ўқувчи дарс вақтида бировнинг «ёрдами»га суяниб қолади, бировдан кўчириб ёзиб олиш билан шуғулланади. Худди шундай пайтларда ўқувчига иродасизлиги билан қандай курашиш кераклигини тушунтириб бермоқ керак.

Бунда бирданига қатор тадбирларни белгилаш ярамайди. Аввало, уйга берилган топшириқни бажариш тартибини (дарс тайёрлашнинг бошланиши, дам олиш учун танаффус ва бошқаларни) белгилаш ва режимни аниқ бажариш вазифасини қўйиш мумкин. Сўнгра, дарсларни тайёрлаш вақтида қийналиб қолгундек бўлса, уни катталарга ёки ўртоқларига ёрдам сўраб мурожаат қилишга кўниктириш керак. Буни тушунтириш билан бир қаторда, ўқувчиларнинг иши ва хулқи устидан системали назорат ўрнатиш ҳам болаларни мустақилликка одатлантиради.

Ўқувчилар орасида жонли, ўткир танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш — мактаб ҳаётидаги салбий ҳодисаларга қарши кураш олиб боришнинг энг кучли воситаси бўлиб ҳисобланади. Бу ҳол болаларни мардликка, виждонан ҳаракат қилишга, ҳаққоний бўлишга олиб келади.

Афсуски, баъзи мактабларда бунга етарли аҳамият берилмайди. Ўқувчиларни мактаб коллективининг ижтимоий ҳаётига жалб қилиш соҳасидаги ишлар баъзан формал характерга эга бўлади. Шу сабабли ёшларнинг олижаноб фазилатларини ўстириш ва мустаҳкамлаш ўрнига, аксинча, уларни аста-секин бўғиб қўямиз.

Мактабларда тантанали йиғилишлар (революцион байрамлар, юбилей кунлари, ҳар хил кечалар ва бошқалар) ўтказиб турилади. Шундай тантаналарда ўқувчилар ҳам сўзга чиқадилар. Баъзи бир мактабларда бу иш қуйидагича амалга оширилади: ўқитувчи, пионер вожатий ёки синф раҳбарлари белгиланган доклад, табрик нутқнинг текстини ёзиб чиқишди-да, белгиланган ўқувчиларни (баъзан, ҳатто юқори синф ўқувчиларини ҳам) ана шу текстни ёдлаб олишга мажбур этадилар.

Бундай нутқлар, одатда мазмун ва услуб жиҳатидан нуқсонсиз бўлса ҳам, аммо улар ўқувчиларга тушунарли бўлмайди, боланинг ўз тилидан сўзланмаётганлиги сезилиб қолади.

Совет педагогика фани ўқув-тарбия ишида ўзибўларчилик билан муроса қилаолмайди. Бола шахсининг коммунистик шаклланиши маълум мақсадга йўналтирилган бўлади. Аммо, ҳақиқий раҳбарлик ўқувчининг дарсини бошқа биров бажариб бериши керак, деган сўз эмас. Болага қилинадиган меъёридан ортиқча ғамхўрлик, васийлик ундаги фикрлаш қобилиятини пассивлаштиради, атроф-теваракдагилар билан муносабатини сунъийлаштиради.

Ўқувчилар ташаббусига, боланинг мустақил ижодига кенг йўл очиб бериш керак. Шундай қилинса, болалар жиддий масалаларни иштиёқ билан кўтариб чиқадилар, самимий, шу билан бир вақтда ёшларга хос қатъийлик билан сўзлай бошлайдилар ва энг муҳими, мустақил фикр юритишга одатланадилар.

Ғ. РАШИДОВ.
Ю. А. Гагарин номли 1-мактаб-интернатнинг директори.

У. НИЁЗОВ,
мактаб-интернатнинг илмий бўлим мудири.

КЎП ТИРАЖЛИ ЯНГИ ГАЗЕТА

Ленин орденли «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» тажриба хўжалиги дирекцияси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотининг органи «Беш йиллик чироқлари» кўп тиражли газетасининг биринчи сони босмадан чиқди. Бу областимиз совхозларидаги биринчи кўптиражли газетадир.

Газетанинг биринчи сонида совхоз директори Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати З. Махсумовнинг хўжалик меҳнаткашларининг беш йилликнинг тўртинчи йилидаги вазифалари, уларнинг В. И. Ленинг туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдираётганликларини ҳикоя қилувчи мақоласи, ишчилар ва мутахассисларнинг ахборотлари ва мақолалари босилган.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ЛЕНИНГРАДДАГИ «Электросила» заводида қуввати 1 миллион киловаттга тенг бўлган баҳайбат турбогенераторни тайёрлаш юзасидан олиб борилаётган ишлар провардига етай деб қолди. Дунёнинг ҳеч бир ерида бундай машина мавжуд эмас. Генераторнинг пўлат конструкциясининг ўзигина 80 тоннага яқин оғирликка эга. Генератор 1 минутда 3 минг марта айланади. Суратда: қудратли турбогенераторни йиғиш пайти.

И. Баранов фотоси, (ТАСС).

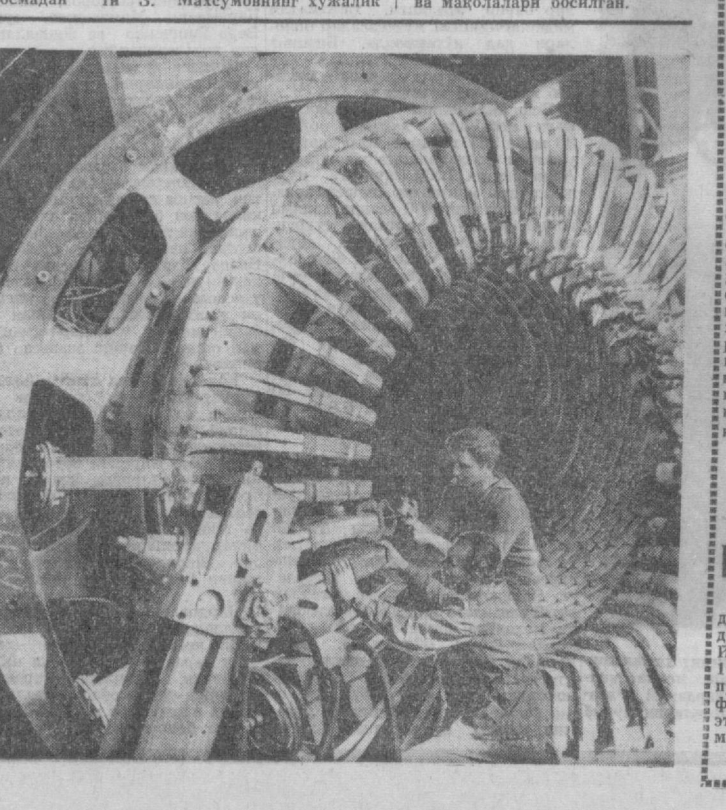

ЛЕНИН ТЎҒРИСИДА ҚИССА

Тошкент кинотеатрларида В. И. Ленин туғилган куннинг 99 йиллигига бағишланган ҳужжатли фильмлар кўрсатила бошланди. 15 апрелда қишлик «Фестиваль» кинотеатрида «Биз Ильич билан бирга бордик» ва «Ленинизм ҳазинаси» деган тарихий кинолентулар кўрсатилди. Яқин ҳафтага мўлжалланган программага мувофиқ «Улкан ҳаёт саҳифалари», «Париж, Ленин проспекти», «Синов йиллари», «Барҳаёт Ленин» фильмлари кўрсатилади.

Заводларда ва клубларда олимлар билан пропагандистларнинг Ильич васиятлари қандай бажарилганлиги тўғрисида, Ўзбекистонда ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси ҳақида ўтказилаётган суҳбатлари В. И. Ленин хотираси кунига бағишланди. Навбатдаги ленинча жумалик Владимир Ильич туғилган куннинг 99 йиллиги нишонланадиган пайтда ўтказилади. (ЎзТАГ).

„КОСМОС — 279“ ПАРВОЗДА

15 апрелда Совет Иттифоқида Ернинг яна бир сунъий йўлдоши «Космос — 279» учирилди. Йўлдошнинг ичига 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. (ТАСС).

ФИЗИОЛОГИЯ ВА ТАРБИЯ

Физиология билан психологиянинг иттифоқи кўзга ташланарли самаралар бермоқда. Буни И. П. Павлов башорат қилиб айтган эди. Совет олимлари — физиологлар, морфологлар ва биохимикларнинг илмий тадқиқотлари бунга мисол бўла олади. Улар психологлар билан бирга мамлакатимизнинг ҳар томонлама баркамол авлодини тарбиялаб етиштириш йўлларини муваффақият билан ўрганмоқдалар.

СССР Фанлар академиясининг киши ёши морфологияси, физиологияси ва биохимияси масалалари юзасидан 14 апрель куни Олимлар уйида очилган IX илмий конференцияси мана шу проблемага бағишланган. Конференция ишида мамлакатимизнинг турли районларидан келган сал кам 800 олим шунингдек, Болгария, Венгрия, ГДР, Польша ва Чехословакиядан келган психологлар ва педагоглар қатнашмоқда.

Конференция программасида инсон ўсиши биологиясининг энг актуал масалаларига бағишланган бир неча симпозиум ўтказиш кўзда тутилади. Шу симпозиумлардан бири ўспиринлик ёши хусусиятларини кўриб чиқади. Бу проблеманинг қанчалик муҳим эканлиги аён. Чунки у ҳозирги замонда болаларнинг ўсиб етилиши тезлашиб кетганлиги билан алоқадордир. Педагогика, медицина, социологиянинг ниҳоятда ҳилма-хил масалаларини, шунингдек халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган вазифаларни ҳал қилиш мазкур ҳодисани прогноз эта билиш имкониятларига боғлиқ. Конференцияда бошқа муҳим проблемалар қатори, жумладан, ёшларнинг касб-ҳунарга лаёқати масалалари ҳам муҳокама қилинади.

(ТАСС мухбири).

ЯНГИЙЎЛ районидаги «Чиноз» наслчилик техникуми совхози чорвадорлари шу кунларда чорвачиликни ривожлантириш, эл дастурхонига мўл ва арзон чорва маҳсулотлари етказиб бериш учун курашмоқдалар. Суратда: (чапдан ўнгга) совхознинг илғор бузоқбоқарларидан И. Раҳимова, К. Думлер, М. Исмонловалар.

А. Тўраев фотоси.

«ЛИТЕРАТУРНАЯ ГАЗЕТА» 40 ЁШДА

СССР Ёзувчилар Союзи правлениесининг органи — «Литературная газета» 40 ёшга тўлди. Унинг биринчи сони 1929 йил 22 апрелда чиққан эди. Шу йиллар мобайнида газета совет ёзувчиларининг овози баланд янграган минбарга айланди. Горький ва Маяковский, Алексей Толстой ва Фадеев, Шолохов ва Федин. Жаҳоннинг катта-катта прогрессив адиблари газета саҳифаларида ўз асарлари билан қатнашдилар.

Газета бадиий ижодиётнинг партиявийлиги ва халқчиллиги ғояларини социалистик реализм принципларини қарор топтириб, мамлакатнинг адабий ҳаётида актив роль ўйнамоқда.

«Литературная газета» 1967 йилнинг январидан бошлаб, ўн олти саҳифалик ҳафталик нашрга айланди. Газета кўп миллатли Совет адабиётининг ривожланиши масалалари билан бирга санъат, маориф, фан, экономика, одоб-ахлоқнинг энг муҳим проблемаларини кенг кўламда ёритмоқда. Совет ёзувчиларининг органи халқаро ҳаётга катта эътибор бериб, кескин идеология курашида социализм позицияларини изчиллик билан ҳимоя қилмоқда.

Газета авторлари доираси кенгайди, унинг газетхонлар билан алоқаси мустаҳкамланди. 1929 йилдан бери газетанинг тиражи қарийб 14 баравар кўпайиб, ҳозир 800 минг нусхадан ошиб кетди.

АГРОНОМНИНГ БИР КУНИ

ҚАЛИН қор ёққан кезлар эди. Маҳалланинг кўпни кўрган қарияларидан бири кунларнинг бирида Фаттоҳ ака билан учрашиб қолиб, ярим ҳазил, ярим чин «бу йилги баҳор агроном акамларга кўп ташвиш келтиради, шекилли» деган эди кулиб. Отахон тўғри айтган экан. Шу кечаю-кундузда Фаттоҳ акада ҳақиқатан ҳам тиним йўқ...

Мана бугун ҳам у жуда эрта турди. Идора томон дала бўйлаб пиёда кетди. Чор атроф дала. Фаттоҳ аканинг ёшлиги, йигитлик йиллари мана шу саҳий далалар бағрида ўтганиданми, ҳар ҳолда ҳар бир боғ, ҳар бир қир унинг кўзига ўзгача бўлиб кўринади. Мовий осмонда қуёш аямай нур сочмоқда. Ўт-ўланлар эндигина жамол кўрсатмоқда. Пўрсилдоқ, серҳосил ерлар экишга тайёр.

Ҳа, бу йил кеч қолинди, жуда кеч қолинди. Бурунги йилларда февраль ойидаёқ деҳқон оёғи дала босарди. Бу йил эса март ойининг охирларигача ҳеч нарса қилиб бўлмади. Эндиликда ўн кунлик ишни уч кунда бажаришга тўғри келди. Бу осон бўлмади. Лекин кўпчилик мўлжаллаган маррасини эгалламай қўймас экан. Кўпчилик ишнга, ғайратига, ишбилармонлигига қойил қолмай иложингиз йўқ. Чап томондаги далада пиёз экаётган одамлар, тракторда уруғ қадаётган азамат механизаторлар, мана бу боғда токзорларга ишлов бераётган соҳибкорлар ана шундай шижоатли, меҳнатсевар деҳқонлардир.

«Биринчи бригадада бодринг ариқларини нима қилишди экан? Кеча бошлашган эди?» — деб ўйлади Фаттоҳ ака. У идорага ҳам тушмай, тўппа-тўғри Турғун Ҳожиев бригадаси томон ўтиб кетди. Турғун аканинг ишлари кўнгилдагидек. У нима қилишини билади. Ишни уйқусида босадиган, тажрибали одам. У ҳақда гап кетганда нафи бўлмайдиган ерга ҳатто теша ҳам урдирмайди» дейишлари бежиз эмас. Бир неча йиллардан бери у ҳосилот, дала бригадири вазифаларида ишлаб келмоқда. Аммо у ҳам бу йилгидек қишни кўрмаган экан. Январь ойларида «ишимиз қандай бўлар-кин? деб бироз гангиб қолди. Лекин баҳор чиқиши билан ишни яхши йўлга қўйиб юборди. Ана, ўзи ҳам кўриниб қолди.

— Ҳорманг, Турғун ака, ғайратга барака, — деди Фаттоҳ ака самимий кўришар экан.

— Умрингизга барака, агроном, келинг...

— Ишлар тузукми?

— Ёмон эмас, ака, икки гектар карам, бир ярим гектар редиска, бир гектар ерга саримсоқ экиб қўйдик. 22 гектар нўшпкёзга ишлов беришни бошладик. У куни экилган карамларга суперфосфат, селитра солянмиз. Яқинда чопиқ қилмоқчимиз.

— Жуда соз, бодринг ариқлари нима бўлди?

— Тайёр, экамиз..

— Ўйлаб кўриш керак, — деди агроном, — бу йилги баҳорнинг ўзига хослигини ҳисобга олмаяпсиз шекилли. Баҳор кеч келди. Ерни тайёрлаб экин экамиз деганда, кунлар қаттиқ исиб ер ҳовурини бирдан кўтариб юборди. Нам камайиб қолди. Мабодо 20 гектар ерингизга бодринг эксангиз, униб чиқмас эди. Эндиликда эса ёғингарчилик кўпайиб кетди. Эҳтиёт бўлинг. Ер тобига келмасдан уруғ ташламанг. Акс ҳолда қатқалоқ бўлиб, униб чиқмаслиги мумкин. Бир-икки кундан сўнг, ҳаво исиб кетса, экишни бошлашингиз мумкин... Чўчиманг... Бу йил ҳам ҳар йилгидек карвонбоши бўласиз.

— Айтганингиз келсин, агроном, майли шундай қилайлик, — деди бригадир.

Фаттоҳ ака бу бригадани карвонбоши деди-ю, лекин ўйланиб қолди. Ҳақиқатан ҳам шундай. Турғун ака шоввозларининг планни бажармай доғда қолишганини ҳали ҳеч ким аслай олмайди. Бажарганда ҳам қойил қилиб, биринчи бўлиб адо этар эдилар. Бригада 1967 йилда 260 минг, 1968 йилда 284,5 минг сўм колхозга фойда келтирган. Бу йил эса пландаги 200 минг ўрнига 300 минг сўм бўлади, дейишмоқда азаматлар. Насиб ота Ғуломов, Жўра ота Зиёмов, Ҳаким Эргашев, Малик Умаров, Неъмат Содиқов, Ҳусан Ҳожихўжаев каби тоғни урса талқон қиладиган меҳнатсеварлар ҳақиқатан ҳам айтганини кесадиган одамлар.

— Ҳамма нарса меҳнатга боғлиқ, ўғлим, — дейди Насиб ота агрономнинг фикрини билиб тургандай, — ўз кучингни елга берма, ерга бер, жамғармани селга берма элга бер дейдилар, бу бежиз айтилмаган гап...

ҚИШЛОҚДАН РЕПОРТАЖ

Турғун ака бригадасида ишлар ёмон эмас. Кўриниб турибди. Унинг мусобақадоши Обид Абдуллаев бригадасида-чи? У ерда ишлар қалай?.. Обид ёш, лекин у ҳам бўш келмайди. Ўн уч гектар ерга пиёз, тўрт гектар ерга укроп, икки гектар ерга карам экиб қўйди. Парникда ишлар қизғин. Помидор кўчатларини расад қилмоқда эди. Кечаги ёмғир зарар қилмадимикин? Фаттоҳ ака Обид Абдуллаев бригадаси томон йўл олди.

Агроном бригадирни парникда учратди. Парник хўжалигининг бошлиғи Жўра Шоназаровга маслаҳатлар бериб турган экан.

— Ҳорманг, Обиджон, кўчатларингизга одамнинг ҳаваси келади-я, садарайҳонга ўхшайди, жонифорлар...

— Йигирманчилардан бошлаб помидор кўчатларини экмасак, бўлмас деймаи, нима дейсиз.

— Фикринг тўғри, колхоз бўйича апрель охирларигача помидор экишни тугалламоқчимиз, бир энди ғайрат қилиб берасизлар, — деди агроном кўчатларни расад қилаётган қизлар меҳнатига меҳр билан боқар экан.

Кўчатлар бўлиқ, кўриниши соғлом. Буларни расад қилиб бўлгач, иложи борича турли об-ҳаво шароитига ўргатиш зарур. Пленка остида тарбия қилинаётган катта майдондаги кўчатлар Фаттоҳ аканинг кўз олдига келди.

Кеча кечқурун ўша ерда бўлган эди. Пленкали майдон, айниқса, узоқдан чиройли кўринади. Гўё мовий осмонда сон-саноқсиз самолетлар парвоз қилиб кетяпти-ю, орқаларида оппоқ излар қолмоқда. Бригадир Ортиқ ака Ҳикматов: «Бунинг қийин жойи йўқ экан. Кўчатлар пленка остида бўлса, кўнглингиз ҳам тўқ бўлар экан. Энди бу ниҳолларга ишлов бериш йўлларини ўрганмоқдамиз» деб кулди... Тўғри, пленка билан кўчат ўстириш бизларнинг шароитимизда ҳали унчалик кенг тарқалмаган усуллардан ҳисобланади. Аммо йилдан-йилга пленка билан экиладиган майдонлар сатҳи кенгайиб бормоқда. Бу усул об-ҳаво ёмон келган йилларда, айниқса, жуда қўл келар экан...

МАШИНА сигнали Фаттоҳ аканинг ҳаёлини бузди. Муюлишда енгил машина тўхтади. Район ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Николай Васильевич Воинов бир гуруҳ одамлар билан кўринди. Агроном улар истиқболига шошилди.

— Бу йил эртаги, ўртаги ва кечки экинлар деган тушунчалар йўқ, — Н. В. Воинов ҳамроҳларига тушунтирар эди, — эртаги ва ўртаги экинлар бирйўла экилмоқда. Чунки баҳорнинг кеч келиши ана шундай қилишга мажбур қилмоқда.

— Район бўйича бу йил, албатта, ҳар гектар ердан 220 центнердан ҳосил етиштирамиз ва доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб оламиз... тўғрими, ўртоқ агроном, — қўшиб қўйди Николай Васильевич Фаттоҳ ака билан кўришар экан.

Меҳмонлар мусобақадош «Химик» совхозидан келишган эканлар. Агроном уларга колхоз ҳақида ҳикоя қилиб беришга киришди.

— Апрель ойининг охирларида шаҳарлик биродарларимизнинг байрам дастурхонини янги ҳосиллар — кўк пиёз, редиска сингарилар безайди. Бу йилги шароитда бу катта гап. Бундай ютуқларга колхоз правлениеси томонидан ишлар намунали ташкил этилганлиги туфайлигина эришдик. Қимирлаган қир ошар, дейди халқимиз. Об-ҳаво ноқулай пайтларда ҳам қараб турмадик. Ўтган йил кузда экилган экинларга ишлов беришни яхши йўлга қўйдик. Ер тайёрлаш ва экин экишга алоҳида эътибор берилди. Тракторлар икки сменада ишлади. Механизаторларнинг унумли ишлашлари учун барча зарур шарт-шароитлар яратилди. Меҳнатларимиз зое кетмади.

Бизлар ҳозирнинг ўзидаёқ экин экиш суръати бўйича деярли ўтган йилги кўрсаткичга эришдик. Шундай қилиб, қишнинг ва баҳорнинг ёмон келиши ишимизга катта зарар етказа олмади. Қаловини билсанг қор ёнади, деган нақлга амал қилган колхозчиларимиз белгилаган марраларни қўлга киритишда давом этмоқдалар. Шубҳасиз бу йил «Коммунист» колхозимизнинг фидокор азаматлари барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирадилар...

Фаттоҳ ака мусобақадошлар билан қош қорайгунча дала айланди. Уларни ўзлари эришган барча муваффақиятлар билан батафсил таништириб чиқди. Агроном уйга қайтганда алламаҳал бўлиб қолган эди. У бугунги қилган ишларидан мамнун ҳолда ўзича жилмайиб қўйди.

Р. УМАРОВ.

Оржоникидзе районидаги «Коммунист» колхози.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ жаҳондаги энг йирик цемент ишлаб чиқарувчи мамлакатларнинг биридир. Ладц шаҳрида яна бир йирик цемент заводи фойдаланишга топширилди. Корхона йилига 550 минг тонна цемент ишлаб чиқаради. Суратда: янги корхонада.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ВЕНГРИЯДА ҚОЗОҚ МАДАНИЯТИ ДЕКАДАСИ

БУДАПЕШТ, 15 апрель. (ТАСС). Кеча Будапештдаги «Вигсинхаз» театрида қозоқ маданияти декадаси тантанали суратда очилди. Бу ерда венгер — совет дўстлиги жамияти, Венгрия Халқ Республикаси Маданият ва маориф министрлигининг вакиллари, Венгриянинг сиёсий, давлат ва жамоат арбоблари, пойтахтдаги муассаса ва корхоналарнинг вакиллари, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. Н. Имашев бошчилигидаги Қозоғистон делегациясининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Академик Имре Тренченьи-Вальдапфель тантанали йиғилишни очиб, венгер ва қозоқ халқлари ўртасида ўрнатилган самимий дўстлик алоқалари тўғрисида гапирди.

Венгер ва қозоқ халқларининг дўстлиги, деб таъкидлади у, — венгер — совет дўстлигининг ажралмас қисмидир.

Шундан кейин сўзга чиққан Қозоғистон ССР делегациясининг бошлиғи, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. Н. Имашев венгриялик дўстларимизнинг социализм қурилишида бундан буён ҳам муваффақиятларга эришувларини, уларнинг бахт-саодати бўлиб, равнақ топишларини тилади. У совет ва венгер халқлари ўртасидаги абадий бузилмас дўстлик шарафига табрик сўзларини айтди. Шундан кейин С. Н. Имашев қозоқ усталари ўз қўллари билан тайёрлаган ранг-баранг гиламни венгер —совет дўстлиги жамиятига туҳфа қилди.

Декада муносабати билан Венгрияга келган Қозоғистон ССР давлат ашула ва рақс ансамбли коллективлари ва Қурманғози номли халқ чолғу асбоблари оркестри байрам кечасининг охирида концерт қўйиб беришди.

ТЎРТ ДАВЛАТ ВАКИЛЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

НЬЮ-ЙОРК, 15 апрель. (ТАСС). Кеча Буюк Британиянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакили резиденциясида Яқин Шарқдаги аҳволни сиёсий жиҳатдан бартараф этиш тўғрисидаги масала юзасидан СССР, АҚШ, Франция ва Буюк Британиянинг БМТ ҳузуридаги вакилларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

Жаҳон ЯНГИЛИКЛАРИ

ЖАЗОИРДА ЛЕНИН КУНЛАРИ

ЖАЗОИР, 15 апрель. ТАСС мухбири В. Корзелев хабар беради:

Жазоир жамоатчилиги В. И. Ленин туғилган куннинг 99 йиллигини нишонлашга тайёрланмоқда.

Шу кунларда Жазоир пойтахтидаги Совет маданияти марказида жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг ташкилотчисига бағишланган бадиий фильмлар фестивали давом этмоқда. Шу ойнинг охиригача давом этадиган фестиваль вақтида Жазоир томошабинлари «Ленин Октябрда», «Ленин 1918 йилда», «Она қалби», «Ленин Польшада» фильмлари ва бошқа фильмлар билан танишадилар.

Яқин кунларда Жазоирдаги энг йирик китоб магазинларининг бири «Либери доменик»да, В. И. Лениннинг француз ҳамда араб тилларига таржима қилиб чиқарилган асарлари виставкаси очилади. Айни вақтда Жазоир пойтахтида В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолиятини ҳамда СССРда социализм қуриш ленинча планининг амалга оширилишини тасвирловчи фотовиставка очилади.

АМЕРИКА САМОЛЁТИ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ПХЕНЬЯН, 15 апрель. (ТАСС). Корея Марказий телеграф агентлиги хабар беради. Корея Халқ Демократик Республикасининг ҳарбий-ҳаво кучлари бугун Шимолий Кореянинг ичкари томонига бостириб кирган Америка разведкачи самолётини уриб туширдилар.

СУРИЯДА БАЙРАМ

Сурия халқи бундан 23 йил муқаддам, 1946 йил 17 апрелда чет эл мустамлакачиларига қарши миллий-озодлик кураши олиб бориб, мустақилликни қўлга киритди.

Сурининг табиий бойликлари ва географик ўрнининг қулайлиги ажнабий босқинчилар диққатини қадимдан жалб этиб келди. XVI аср бошидан биринчи жаҳон урушининг охирига қадар Сурияда турк истилочилари ҳукмронлик қилдилар, сўнгра эса у француз империалистларининг чангалига тушди.

Сурия халқининг миллий-озодлик кураши натижасида Франция 1943 йилда Сурияга мустақиллик беришга мажбур бўлди, лекин мамлакатда ўз қўшинларини сақлаб қолди. Бунга қарши Сурия халқининг миллий-озодлик кураши янада авж олиб кетди.

Совет Иттифоқи жаҳон жамоатчилиги мададига суяниб, Суриядан чет эл қўшинларининг олиб чиқиб кетилишини, Сурия халқига чинакам озодлик ва мустақиллик беришни қатъий талаб қилди. Босқинчилар Суриядан ўз қўшинларини олиб кетишга мажбур бўлди. 1946 йил 17 апрелда энг сўнгги чет эл солдати Сурия тупроғидан чиқиб кетди.

Чет эл қўшинлари Суриядан олиб чиқиб кетилгандан кейин мамлакатда ҳокимият маҳаллий буржуазия қўлига ўтди. Турли гуруҳлар ўртасида ҳокимият учун кескин кураш бошланиб кетди.

1958 йил февралида Сурия Мисрга қўшилиб, ягона давлат — Бирлашган Араб Республикаси вужудга келди. Бироқ, бу бирлашган давлат барқарор бўлиб чиқмади. 1961 йил сентябрида Сурияда ҳарбий тўнтариш бўлди, натижада Сурия Бирлашган Араб Республикаси составидан чиқди ва ўзини Сурия Араб Республикаси деб эълон қилди.

Мамлакатдаги сиёсий аҳволнинг беқарорлиги 1966 йилнинг февралига қадар давом этди. Ўша пайтда араб социалистик тикланиш партиясининг сўл раҳбарлиги ҳокимиятни қўлга олди. Шу партия тузган ҳукумат тағин ҳам чуқур социал-иқтисодий ўзгаришлар қилиш, илгариги буржуа раҳбарларининг ҳам ташқи сиёсат, ҳам ички сиёсатда йўл қўйган хатоларини тугатиш йўлини тутди.

Сўнгги йилларда саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида бир қанча ютуқлар қўлга киритилди. Тўқимачилик, цемент, шишасозлик ва бошқа саноат турлари бироз ривожланди. Ип-газлама ва трикотаж ишлаб чиқариш, ҳунармандчилик кенг тарқалган. Гилам, ипак ва жун, ип ишлаб чиқариш, бўёқчилик айниқса ривожланган. Металлургия, машинасозлик ва саноатнинг бошқа муҳим соҳалари энди ривожланиб келмоқда.

Сурия экономикасида қишлоқ хўжалиги асосий ўрин тутади. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг асосий соҳаси деҳқончилик бўлиб, жами 18,5 миллион гектар ердан 6,5 миллион гектари ишланади. Деҳқончиликда донли экинлар катта ўрин тутади.

Сурия ҳукумати саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш йўлида кўпгина декретлар чиқарди.

1965 йилда ҳукумат бир қатор янги декретлар эълон қилди. Ўша йил август ойида чиққан декретда 1966 йилдан 1970 йилгача мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш иккинчи беш йиллик планининг вазифалари белгилаб берилди. Икки беш йиллик мобайнида миллий даромадни икки баравар кўпайтириш мўлжалланган.

Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик мамлакатлар ҳам Сурияга экономика ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда ҳар томонлама ёрдам бериб келдилар ва ёрдамлашмоқдалар. СССР кўмаги билан Сурия катталиги жиҳатидан Араб шарқида Асвон иншоотидан кейин иккинчи ўринда турган Флот гидротехника комплексини қурмоқда, эски саноат корхоналарини реконструкция қилмоқда.

СССРнинг техникавий ёрдами билан Сурия араб мамлакатлари орасида биринчи бўлиб нефть конларини ўз кучи билан ишлатишга киришди. Сурия ўз имкониятларидан фойдаланиб, қисқа вақт ичида нефть қазиб чиқаришгагина эмас, балки уни экспорт қилишга ҳам муваффақ бўлди.

Янги конлар очилганлиги ва уларнинг ишга туширилганлиги ҳар йили нефть қазиб чиқаришни 4,5 миллион тоннадан 7,5 миллион тоннага етказиш имкониятини беради.

Узбекистон билан Сурия ўртасидаги муносабатлар ҳам яхши йўлга қўйилган. Республикамиз корхоналарида тайёрланган турли машиналар, асбоб-ускуналар Сурияга юбориб турилибди. Жумладан, Чирчиқдаги трансформатор заводи Сурия буюртмаларини бажармоқда.

Исроил давлатининг араб мамлакатларига қарши агрессияси Суриянинг тинч қурилишини издан чиқариб юборди. Исроил милитаристларининг тўхтовсиз қилиб турган иғвогарликлари Сурия ҳукуматини бюджетнинг анча қисмини ҳарбий эҳтиёжларга сарфлашга мажбур этмоқда. Бу эса, меҳнаткашларнинг турмуш даражасига муқаррар суръатда салбий таъсир кўрсатаётир.

Сурия халқи бу қийинчиликларнинг вақтинча эканлигини тушуниб, агрессия оқибатлари ва бу қийинчиликларни тугатиш учун бутун кучини сарфламоқда. Сурия Араб Республикаси ривожланишнинг нокапиталистик йўлидан бормоқда.

Т. ФАЙЗИЕВ,

Узбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

БРАТИСЛАВАДА ЙИҒИЛИШ

ПРАГА, 15 апрель. (ТАСС). Чехословакия Телеграф агентлиги хабар беради: кеча Братиславада фашизмга қарши курашувчилар иттифоқ, чехословак-совет дўстлиги иттифоқи ва армияга ёрдам берувчи иттифоқ шаҳар ташкилотлари активларининг йиғилиши бўлди. Бу йиғилиш СССР да биринчи чехословак армия корпуси ташкил топган куннинг 25 йиллигига бағишланди.

Йиғилиш қатнашчилари Л. Свобода қўмондонлигидаги бу корпуснинг Совет Армияси билан бир ёқадан бош чиқариб босиб ўтган жанговар йўли билан танишдилар.

Улар март ойининг охирида қилинган безориликда қатнашиб, Чехословакия озодлиги учун жангларда ҳалок бўлган мард совет жангчиларининг қабрлари ва ёдгорликларини оёқ ости қилган кишиларни кескин қораладилар ва уларга жазо берилишини талаб қилдилар.

Актив йиғилиш Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти армия генерали Л. Свободага табрикнома юборди.

ХАТАРЛИ ВИЗИТ

ТОКИО, 15 апрель. (ТАСС). Япония Ташқи ишлар министрлиги Американинг атом сув ости кемаси «Флэшер» 16 апрелда Иокосука портига киражагини билдирди. Бу сув ости кемаси «запасларни тўлдириш ва экипажнинг дам олиши учун» ўн кунлик визит билан Иокосука портига келади.

Америка атом сув ости кемаларининг Япония портларига келишидан АҚШ Японияни Пентагон ядро стратегияси системасига қўшиш воситаси сифатида фойдаланмоқда. АҚШ сув ости кемаларини Япония портларига юбориш ёрдамида ядро қуролини Японияга келтириш ва Японияни Узоқ Шарқда ўзининг ядро плацдармига айлантириш учун мамлакатда кенг йўл очиб қўйишга умид боғлайди.

ИВАН ЭМАНУИЛОВ — Болгариянинг кўзга кўринган ўймакор устасидир. Унинг қўлига тушиб қолган ҳар бир бўлак ёғочга дарҳол жон киради. И. Эмануиловнинг ажойиб асарлари виставкаларда жуда кўп марта мукофот олган. Суратда: Иван Эмануилов ўз устахонасида.

БТА — ТАСС фотоси.

АРАБ ПАРТИЗАНЛАРИНИНГ ҲАРАКАТЛАРИ

БАЙРУТ, 15 апрель. (ТАСС). Фаластиндаги «Ал-Асифа» ташкилотининг қуролли отряди Иордания водисининг шимолидаги Тел-Мусо районида Исроилнинг ҳарбий патрулига ҳужум қилди. Операция давомида вездеход сафдан чиқарилди, Исроил солдатларидан бирнеча киши ўлдирилди ва ярадор қилинди. Фаластин бирлашган ҳарбий қўмондонлигининг бу ерда эълон қилинган ахборотида шу тўғрида хабар берилади.

БЕМОР ВАФОТ ЭТДИ

НЬЮ-ЙОРК, 15 апрель. Якшанба куни Виржиния штатининг Арлингтон шаҳрида 58 яшар америкалик Ф. Евермен вафот этди. У АҚШ да ўзганинг юраги кўчириб ўтказилган бошқа беморларга қараганда кўпроқ яшади.

Ўтган йилнинг 20 июлида қилинган операция кунидан бери, деб хабар беради Ассошиэйтед Пресс агентлиги. Еверменнинг саломатлиги қониқарли эди. Унинг тўсатдан вафот қилиш сабаблари аниқланмоқда.

САЁҲАТЛАР ЧОРЛАЙДИ

Кейинги йилларда Ўзбекистоннинг чет эл мамлакатлари билан сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқалари кучайди.

Тинч-тотув яшаш тарафдори бўлган барча совет кишилари каби ўзбек халқи ҳам бундай алоқаларни халқлар ўртасида ўзаро ишонч ва бир-бирини тушуниш йўлидаги муҳим факторлардан бири деб билади. Минглаб чет эллик гражданлар ҳар хил делегациялар составида ёки турист сифатида ҳар йили республикамизга келиб-кетишади. Айни чоқда Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам хорижий мамлакатларга делегат бўлиб ҳамда турист сифатида сафарга чиқадилар.

Совет гражданларининг чет элга туристик сафарлари СССР нинг бошқа мамлакатлар билан маданий ва иқтисодий алоқаларининг ажралмас бир қисми ҳисобланади. Социалистик система мамлакатлари билан ҳамда бошқа мамлакатлар билан маданий алоқаларни кенгайтириш зарурлиги КПСС Программасида ҳам таъкидлаб ўтилган.

Ўтган 1968 йилда Ўзбекистон меҳнаткашларининг 2800 дан ортиқ вакили турист сифатида жаҳоннинг 28 мамлакатига бориб келди. Ўзбекистон туристларининг кўпчилигини ишчилар, колхозчилар, зиёлилар ташкил қилди. Улар Европадаги барча социалистик мамлакатларга, шунингдек Ҳиндистон, Цейлонга, қаҳрамон орол Кубага, Европадаги капиталистик мамлакатларга, шунингдек Ғарбий Африка мамлакатларига сафар қилдилар.

Хорижий элларга чиққан Ўзбекистон туристларига мазкур мамлакатлар ҳаёти билан, социалистик система мамлакатларидаги янги ҳаёт қурилиши соҳасидаги муваффақиятлар билан танишишнинг кенг имкониятлари яратиб берилди. Туристларимиз тарихий ва архитектура ёдгорликлари билан, музейлар билан қизиқиб танишдилар. Саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалиги объектлари, ўқув юртлари ва ҳар хил муассасаларни бориб кўрдилар.

Ўз навбатида улар хорижий мамлакатларда яшовчи кишиларни совет халқининг коммунистик қурилишда эришган муваффақиятлари билан, республикамиз халқ хўжалиги ривожланишининг истиқболлари билан, Совет давлатининг тинчлик сиёсати билан янада яхшироқ таништирдилар. Буларнинг ҳаммаси чет эл мамлакатлари халқлари билан дўстона алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлашга маълум даражада ҳисса қўшди.

Бу йил ҳозиргача республикамиз туристлари бир қатор социалистик мамлакатларда, Ҳиндистон, Покистонда бўлиб қайтдилар. Шу йилнинг март ойида туристлар қаҳрамон Кубага сафар қилишди, бу сафар давомида Тунис ва Жазоирга ҳам тушиб ўтишди. Кубада улар мамлакатнинг гўзал пойтахти Гавана билан, Ваньялес, Съенфуэгос шаҳарлари билан танишишди, қаҳрамонона Плайе Хиронда бўлишди, жаҳоннинг энг яхши курортларидан бири Варадерода дам олишди, саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалик объектлари, маданий-маиший муассасаларни бориб кўришди.

Шу кунларда Ўзбекистон меҳнаткашлари вакиллари Япония бўйлаб, Дунай соҳилидаги мамлакатлар бўйлаб сафар қилишмоқда. Эрта-индин Тошкентдан яна бир группа туристлар жўнайди. Улар теплоходда Ўрта ер денгизи ва Қора денгиз бўйлаб саёҳат қилиб, Туркия, Италия, БАР, Сурия, Жазоир ва бошқа мамлакатларда бўлишади.

Бу қизиқарли сафарлар кишиларда тобора катта қизиқиш уйғотмоқда. Чет эл сафари ишқибозлари сони йил сайин ортиб бормоқда.

Ҳозирги вақтда касаба союзлари Ўзбекистон Совети меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган талабларини қондириш мақсадида анча ишлар қилмоқда. Янгидан-янги сафар маршрутлари очилмоқда, хорижий мамлакатларга бориш учун путевкалар сони кўпайтирилмоқда.

Республикамиз меҳнаткашлари 1969 йилда ўз меҳнат отпускаларини сафарга чиқиб, қуйидаги мамлакатларда ўтказишлари мумкин:

1. Болгария (дам олиш билан) — май-сентябрь ойларида.
2. Болгария — Югославия (экскурсия) — сентябрь.
3. Венгрия (экскурсия) — октябрь ва ноябрь ойида.
4. Венгрия — Чехословакия (экскурсия) — ноябрда.
5. Венгрия — Югославия — октябрда.
6. Германия Демократик Республикаси (экскурсия) — май, июнь, август ва октябрь ойларида.
7. ГДР-Чехословакия (экскурсия) — сентябрда.
8. Польша-ГДР — июнь ва октябрда.
9. Польша (дам олиш билан) — июнь ва июлда.
10. Польша-Чехословакия (экскурсия) — июнь, октябрь ва ноябрда.
11. Руминия-Болгария (экскурсия) — июлда.
12. Руминия-Югославия — июлда.
13. Руминия (дам олиш билан) — июнь, август, сентябрда.
14. Чехословакия (экскурсия) — май, июль, август, декабрь ойларида.
15. Югославия (экскурсия) — майда.
16. Бирлашган Араб Республикаси — июнь ва декабрда.
17. Ғарбий Африка мамлакатлари бўйлаб теплоходда саёҳат. Саёҳат давомида Италия ва Туркияга тушиб ўтилади — октябрь ойида.

Май-сентябрь ойлари давомида туристларга ёзги дам олиш имконияти ҳам яратиб берилади. Болгария, Руминия ва Польша бўйлаб саёҳат қилишни хоҳлаган меҳнаткашлар Қора денгиз соҳилидаги жаҳонга машҳур «Олтин қумлар», «Серқуёш қирғоқ» ва «Эфория» курортларида ҳамда Болтиқ денгизи соҳилларида икки ҳафта давомида дам оладилар ва беш кун мамлакат бўйлаб сафар қиладилар.

Бошқа социалистик мамлакатлар ҳамда Бирлашган Араб Республикасига борувчи туристлар ҳам унутилмас таассуротлар оладилар. Теплоходда Ғарбий Африка мамлакатлари, Италия ва Туркия бўйлаб қилинадиган сафар айниқса қизиқарли бўлади. Бу сафар давомида туристлар бир ой ичида 8 та мамлакатда бўлишади.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, бу йил меҳнаткашларимизни қизиқарли сафарлар кутмоқда.

Ҳар куни чет эл мамлакатларига сафар қилиш учун йўлланма беришни сўраб бизга жуда кўп хат ва аризалар келади. Бу хатлардан кўринадики, саёҳатга чиқишни хоҳлаган ўртоқларнинг айримлари қаерга мурожаат қилишни билишмайди. Чет эл мамлакатлари бўйлаб сафарга чиқмоқчи бўлганлар касаба союзлари маҳаллий, область комитетлари советларига мурожаат қилишлари бу ердан ўзларини қизиқтирган саволларга тўлиқ жавоб олишлари мумкин.

З. МИРРАҲИМОВ,
касаба союзлари Ўзбекистон республика Совети халқаро туризм бўлимининг мудири.

САЛОМ БАҲОР! — Ж. Раззоқов фотоэтюди.

НАСРИЙ МАСАЛЛАР

БУҒДОЙ ВА ДУР

Олтиндек сапсариқ Буғдой билан сернур йирик Дур тўсатдан учрашиб қолишди.

— Мен сендан гўзалман-а? — деди жилмайиб Дур. — Одамлар шунинг учун сени қопга солиб қўйишади, мени бўлса, кўксиларида кўтариб юришади.

— Ҳуснингга кўп бино қўйма, — деб эътироз билдирди Буғдой камтарона. — Ҳаётда ҳамманинг ўз ўрни бор, дўстим.

— Тўғри, мен ҳам шуни айтаяпман-да, — деди ярақлаган Дур. — Менинг ўрним баландда, сенинг ўрнинг қоронғи қоп ичида деяпман-ку.

Буғдой Дурга кулимсираб қўйдида. «Нодонга айтган эсиз сўзим» деди ичида ва далага жўнади.

Йиллар ва замонлар ўтди. Буғдой ўзидан кўпайди. Одамлар ундан қип-қизил, хушбўй нонлар ёпишиб, иззат-икром билан дастурхонга қўядиган бўлишди. Мақтончоқ Дур нурини йўқотиб, қорайиб қолди, охири одамлар уни ахлатта ташлаб юборишди.

Қошинг ва қўлингдан кетар
ўсма-ю хино.
Беш кунлик ҳуснингга ортиқ
қўймагин бино!

СУВ ВА СОВУН

Сув билан Совун кир ювишарди. Совун оппоқ кўпириб керилди:

— Ишчанликда ягонаман, ҳамма кирларни ўзим тозалаяпман.

— Ўзингни жуда баланд тутма, — деди Сув, — мен ёрдам бермасам, сен ўзинг қотиб ётардинг. Кирларни тозалашда иккаламизнинг ҳам ҳиссамиз бор.

Бу гапга Совуннинг ғайири келиб, Сувнинг хизматини яшириш учун кўпиклари билан унинг юзини кўмиб ташлади. Ўзи эса ғururидан шишиниб кўпираверди, кейин пуфак бўлиб жомошовдан ерга тушди-да, «пақ» этиб ёрилди ва кўкимтир бўлиб қотиб қолди. Сув эса ҳамон кирларни чаяр, совундан тозалар эди.

Бировлар меҳнатин кўролмас
одам,
Ҳеч қачон, ҳеч кимга
бўлолмас ҳамдам.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

РАСМЛИ МУЛЬТФИЛЬМ

«Ўзбекфильм» киностудияси томонидан ишлаб чиқарилаётган қўғирчоқ мультфильмлар, эртак-фильмлар томошабинларга манзур бўлаяпти. Киностудия коллективи яқинда кичкинтойларни хушнуд қилиш мақсадида мультфильмнинг янги жанрига қўл урди.

Киностудияда экранлаштирилган «Мақтанчоқ чумчуқ» фильми биринчи ўзбек расмли мультфильм асари бўлди. Режиссёр ва постановкачи рассом В. Арсентьев томонидан яратилган бу фильм болаларни дўстлик ва иноқликка даъват этади.

Киностудия навбатдаги расмли қўғирчоқ фильмни тайёрлашга киришди.

ҚУЙИҚА

ФЕЛЬЕТОН

«Ўзбекбирлашув»да бўлган ўша кунги мажлис «жуда зўр» ўтди. Йиғилганлар кўпчилигининг кайфияти ёмон, асабий эди. Сўзга чиққан кооператорларнинг нафрати, ғазаби қайнаб, бурчакда ўтирган Иван Понтелеевич Костогризга қараб-қараб қўйишарди.

Улар атторнинг қутисида йўқ нордон гапларни топиб гапиришди. Жуда жиддий гаплар бўлди. Кооперация ходимлари Иван Понтелеевични бир пул қилишди. Лекин И. П. Костогриз, мажлисдаги наштар гапларни терисига ҳам юқтирмасди: «Беҳудага қовжираб гапиряпсизлар, ҳаммаси бефойда, менинг ёнимда норим, орқамда тоғдек суянчиғим бор» дегандек, кўкрагини кериб ўтирарди.

Иван Понтелеевич Костогризнинг қинғир ишлари беш соатдан зиёд муҳокама қилинди. Йиғилиш тамом бўлгач, у пуч ёнғоқдек назардан четда қолди, ёнига ҳеч ким яқинлашмади. Ҳамма ундан юз ўгириб, тарқади. Якка ўзи сўппайганича қолди.

Мажлисдан чиққан кишилар ўзаро гаплашиб кетишди.

— Оламда бунақанги ичаги эгриси бўлмайди, одамнинг. Умрида ё бирор кишига, ё давлатга бир мирилик наф келтирмапти-я, ноинсоф! Турган-битгани зарар-а!

— Нияти бузуқ одамга ўхшайди, бўлмаса шунақа ишлар қилармиди?

— Кооперация соҳасида қирқ йил ишлаб, илоннинг ёғини ялаган бунақа доғулини кўрмаган эдим. Уни аллақачон асфаласофинга кетиши керак эди. Лўттибоз урилган сайин юқорилашиб, доим нуфузли вазифаларни эгаллаб келганига ҳайрон бўласан, киши!..

Хўш, бу шахснинг кирдикори нимадан иборат? У нима учун одамларнинг шу қадар нафратига, қаҳр-ғазабига гирифтор бўляпти?!

Иван Понтелеевич одам боласи қилмайдиган ишларни қилган десак, муболага бўлмайди. Инсон шаъни учун доғ ҳисобланган, жамики иллатларни ўз виждонига жо қилган бу шахс афсуски, республикамизда кўп йиллардан бери турли лавозимларда ишлаб келган.

Юқорида келтирилган даъволаримиз исботи учун бир қатор мисоллар келтирайлик.

Улуғ Ватан уруши йилларида Сталино шаҳри вақтинча немис-фашист босқинчилари қўлида турганда И. П. Костогриз виждонан иш тутмади. У ўз ҳаётини кўзлаб, ҳийла ишлатди. Душман ичида юриб, чайқовчилик билан шуғулланди. Кейинчалик унинг сири фош этилиб, жиноий жавобгарликка тортилди. У жазосини еб бўлгач, туғилиб ўсган Сталино шаҳрига қайтмади. У ерда ҳашаги очилиб қолишидан қўрқди.

Шу сабабдан икки ўғли, хотинидан ҳам воз кечди. Қалбаки ҳужжат ясаб, 1944 йили Бухоро шаҳрига келди. Ҳаш-паш демай, бу ерда нон заводининг директори вазифасини эгаллади. У ишни ўғриликдан бошлади. Атрофига ўзига ўхшаган баъзи бир нафси бузуқларни йиғиб, халқ нонини туя қилди. Лекин, сал кунда сири очилди. Халқ суди уни беш йил қамоқ жазосига ҳукм қилди.

Самарқанд область, Каттақўрғон районидаги «Заготзерно» базасида ғавғо кўтарилди. Алғов-далғов! Директор устидан районга шикоятлар ёғилди, ҳар хил гаплар тарқалди.

— «Заготзерно»га қамоқдан чиққан бир одам директор бўлиб келибди. У учига чиққан ўғри ва порахўр экан. Агар шу одам бир йил ишласа борми, базани қуритади. Ҳозирданоқ ходимлар бўшаб кетишяпти.

Кўп ўтмай, база ходимлари хурсанд бўлиб чапак чалишди. Чунки директор Банникова деган аёлдан мўмайгина пора олаётганда қўлга тушди-да!

Бу шахс газетхонга таниш «нон ўғриси» И. П. Костогриз эди.

Шундан кейин бу ўғри ва порахўр қаёққадир ғойиб бўлди. Бир неча ой ўтгач, Наманган область Чортоқ районидаги «Заготзерно» базасида бирдан тўс-тўполон бошланди. Ходимлар бирин-кетин ишдан бўшай бошлади. Бировнинг бурни қонаган, яна бировнинг боши ёрилган. Районда ғалати гап-сўзлар чувалашди:

— «Заготзерно»га бир безори директор бўлиб келибди. У ўз ўринбосари И. П. Штейн ва бош ҳисобчиси А. А. Дюгай ўртоқларни ўғирликка қўл қўйишмагани учун урибди. Улар бу безоридан қўрқишиб, бўшаб кетишибди.

— «Сельхозтранс» шофери А. Н. Тюринни бошига директор пичоқ урганини ўз кўзим билан кўрдим...

Бу даргоҳга ҳам Иван Понтелеевичнинг қадами етган эди. Шундан кейин безори бу ердан ҳам ҳайдалди. Беш-олти ой қаёққадир ғойиб бўлди. Сўнгра нима ҳам бўлди-ю, яна шу район автобазасига директор қилиб тайинланди. Ҳамма ёқа ушлаб ҳайрон бўлади.

У автобазада иш бошлаши биланоқ 36 кишилик аҳил коллективдан 24 киши ишдан бўшаб кетишга мажбур бўлди.

Шундай қилиб, Иван Понтелеевич Костогриз уриниб-суриниб юриб, яна анча вақтгача дараги бўлмади. Қамалиб кетдими, хайтовур, ҳеч қаерда кўринмай қолди. Ниҳоят, 1963 йилда Тошкент область матлубот жамиятининг автобазасида лоп этиб директор бўлиб қолди.

У директорлигининг биринчи кунидан бошлаб ажойиб «наъма» кўрсатди. «Машиналарингизни ремонт қилиб бераман» деган баҳона билан Оққўрғон ва Юқори Чирчиқ районлари матлубот жамиятларидан бир неча минг дона тухум талаб қилиб олди. Автобаза устахонасини ўзининг даромад манбаига айлантирди. Шахсий машиналарни ремонт қилиб бериб, мўмай-мўмай пул ишлайди. Бутун коллектив Иван Понтелеевичга ишончсизлик билдириб, уни ишдан ҳайдади.

Бир вақт қарабсиз-ки, автобазадан қувилган Иван Понтелеевич «Ўзбекбирлашув»да нуфузли-Ортиқча қишлоқ хўжалик махсулотлари билан кооператив савдо қилиш бошқармасининг бошлиғи вазифасини эгаллаб, «қўлларингдан нима келди» дегандек гердайиб ўтирибди. Энди у бу ерда кооператив савдо бўлимининг бошлиғи. Ошиғи олчи. Қўлини қайси бурчакка узатса, етади. Бу ердаги ҳангомани эшитинг.

И. П. Костогриз енгини шимариб, сут билан кирган одатига кўра ишни жиноий ишга қўл уришдан бошлади. Кооператив савдо қоидаларини қўпол равишда бузди. Бошлиқларининг рухсатисиз ва улар билан келишмай, савдо ташкилотлари билан сохта шартномалар тузди. Ўтган йили Калинин районидаги «Келес» сельпоси ва «Қорасув» горпоси орқали 150 тоннага яқин қуруқ мева ва 10 минг дона супургини савдо ташкилотларига қонунсиз жўнатди. У бу «операция»дан уч-тўрт минг сўм ўмаришни кўзда тутган эди.

Яна бир мисол. 1968 йилнинг декабрь ойида «Ўзбекбирлашув» правлениесининг қарорига мувофиқ қуруқ мева жўнатиш таъқиқланганига ва мавжуд нарядларнинг бекор қилинганлигига қарамай, Фарғона область матлубот жамиятига 100 тонна қуруқ мева жўнатиш учун бутун «маҳорат»ини ишга солди. Шу каби кўрсатган «фаолияти» натижасида Сурхондарё область Денов райони «Заготконтораси»да фош этилган катта ўғирликда унинг ҳам қўли борлиги маълум бўлди...

Иван Понтелеевичнинг қинғир ҳаёт йўли, қилмишларини батафсил ёзадиган бўлсак, томлар вужудга келади. Ҳа деб оппоқ қоғознинг жиноий ишлар тафсилоти билан тўлдириб қора қилиш лозиммикан?

Кўриниб турибдики, И. П. Костогриз бутун ҳаётида кўнгли тусаган ва куракда турмайдиган ножўя ишлар қилган. Давлатга фақат зарар келтирган. Кишилар дилини вайрон этган. Баъзи раҳбар ўртоқларни чалғитиб, ҳижолатда қолдирган. Лекин унинг бундай «кўп қиррали иш фаолияти», ақл бовар бермайдиган хулқ-атвори жамоатчилик назар-эътиборидан ва қаҳр-ғазабидан четда қолмади. Унинг қилмишлари ҳамиша фош этилди, қораланди. Натижада у йигирмага яқин маъмурий жазо олди. Олти марта халқ судининг ҳукми билан жиноий жавобгарликка тортилди. 1950 йилда Каттақўрғон районида ишлаб юрган кезида халқ суди унинг гардонига бирйўла тўртта жиноий моддани қўйди. Қаерда ишламасин, шармандаларча ҳайдалди. Лекин у ҳамиша қалбаки ҳужжат ясаб, қора доғларини яширди. Ўзини оппоқ қилиб кўрсатди. Бу билан баъзи соддадил кишиларни алдади, анқовларни лақиллатди.

Кишини ҳайратда қолдирадиган нарса шуки, Иван Понтелеевич Костогриз, юқорида баён этганимиздек, ножўя ишлари учун ишдан ҳайдалади-ю, яна кўп вақт ўтмай, нуфузли вазифани эгаллайди. Бу ҳодиса қандайдир мансабдор дўстлари уни суяб келганлигидан далолат беради. Масаланинг шу томони ҳамон сир бўлиб келяпти.

Халқимизнинг «Қилмиш — қидирмиш», «Қинғир иш қирқ йилдан кейин ҳам очилади», деганларидек, И. П. Костогриз эсини таниганидан буён қилган қинғир ишларининг жами сув юзига пўкакдек қалқиб чиқди.

Ҳа, бундай шахслар — ҳаёт қуйқасидир. Улар одамлар орасида доғ қолдириб, сизиб юрадилар. Ниҳоят ҳаёт уларни сиқиб чиқаради. Мана, Иван Понтелеевич ҳам идиш тагидаги қуйқа сингари бутун тасқаралиги билан кўзга ташланиб турибди. Ўйлаймизки, эндиликда у бутун қилмишлари учун қонун олдида биратўла жавоб беради!

М. ИБРОҲИМОВ.

БИЛДИРИШ

Тошкент ишчи-мухбирлар университети тингловчиларининг навбатдаги машғулоти 18 апрель, жума куни соат 2 да ўтказилади.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Теленгиликлар, 18.15 — Болалар учун мультфильм.

Ўзбек тилида: 18.35 — Олмалиқ жанговар қурилишида, 19.05 — Ўн минут музика, 19.15 — Теленгиликлар, 19.30 — «Бўстон» тележурнали, 20.50 — Реклама, 21.00 — Эстрада шинавандалари учун концерт, 21.40 — «Улкан ям-яшил водий» (бадиий фильм, катталар учун).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ДУШАНБА ВА МОСКВА КЎРСАТИШЛАРИ

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — «ЧК ходими» (бадиий фильм), 21.40 — Совет композиторларининг қўшиқлари.

Ўзбек тилида: 22.00 — Илмий-оммабоп фильм, 22.40 — «Мен — Қозоғистонман» (телефильмнинг 3-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 17/IV да Чио-чио-сан, 18/IV да Балет кечаси (билетлар сотилган), 19/IV да Риголетто.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да Аяжонларим, 18/IV да Ўғирланган умр, 19/IV да Бўрон қуши.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/IV да Фарғона тонг отгунча (билетлар сотилган), 18/IV да Гули сиёҳ, 19/IV да Нурхон (билетлар сотилган).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да 18 ёшлигим, 18/IV да Учинчи орзу.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 20 апрелда 7—10 синф мактаб ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи.2, олтинчи концерт-лекция ЛЕНИН ВА МУЗИКА. Лектор — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби, музикашунос Тавур ЖУМАЕВ.

Концерт лекция кундуз соат 2да бошланади.

КИНО

Қоҳира 20-йилларда — «ЧАЙКА», (кундуз соат 12 4, кеч 8 да), «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1.15 минут, 5 ва кеч 8 яримда).

Ака-ука Карамазовлар — «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Асримиздан миллион йил илгари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Альтон тутқинлари — САНЪАТ САРОЙИ, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қўлга тушмас қасоскорларнинг янги саргузаштлари — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб 9.45, 11.30 минутда, кундуз соат 3, кеч 6.45 ва 10.15 минутда).

Янги келган қиз — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 10 да).

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

17 апрель кеч соат 6 да

Совет Иттифоқи биринчилиги учун «А» классининг «МЕШАХТЕ» (Ткибули) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

18, 19, 20 АПРЕЛДА

Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти

КОМИЛЖОН ОТАНИЕЗОВ

иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

Қатнашадилар: Ўзбекистон ССР халқ артисти

ШАҲОДАТ РАҲИМОВА

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист

КАМТАР ОТАБОЕВ

Солистлар: Гулшод ОТАБОЕВА, Абдуқодир ЮСУПОВ, Дилбар АБДУЛЛАЕВА, Карима УЗОҚОВА, Роҳатой МАННОНОВА, Отаназар АБДИЛНИЕЗОВ, Фазилат ШУКУРОВА, Нина ТЯГНИБИДНАЯ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Программани — Бутуниттифоқ театрлар фестивалининг лауреати ЗАЙТУНА ТОЖИБОЕВА олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ТОШКЕНТ АЭРОВОКЗАЛИ РЕСТОРАНИГА

озиқ-овқат моллари товаршуноси, товарларни ташиш бўйича ишчилар, уборщицалар, 6 разрядли ошпазлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Аэропорт, кадрлар бўлими (6, 25, 51 автобусларнинг «Аэропорт» бекати). Телефон № 5-85-13.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ПЕТРОСЯН ҒАЛАБАСИ

Шахмат бўйича жаҳон чемпиони Тигран Петросян ўз унвонини сақлаб қолиш учун бошланган мусобақанинг биринчи ўйинида Борис Спасскийни мағлубиятга учратди. Ҳисоб 1:0. Кеча гроссмейстерлар иккинчи партияни ўйнадилар.

* * *

Хотин-қизлар ўртасида жаҳон чемпионлиги учун бўлаётган курашда уч партия ўйналди. Тўртинчи ўйинни мосвалик Алла Кушнир ютди: Шундай қилиб даъвогар 2,5:1,5 ҳисоби билан олдинда бормоқда.

Суратда: Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мукофоти учун Тошкентда ўтказилаётган турнирда республикамиз шарафини ҳимоя қилаётган теннисчи Нина Прокофьева.

ФУТБОЛЧИЛАРИМИЗ ПЕШҚАДАМ

Иккинчи лига командалари ўртасида мамлакат биринчилиги мусобақаларида Ўзбекистон коллективлари мавсумни жуда яхши бошладилар. Улар турнир жадвалининг юқори ўринларини эгаллаб турибдилар. Айниқса, Навоий шаҳар «Зарафшон» футболчиларининг муваффақияти қувончлидир. Бу ёш коллектив 21 та команда ўртасида карвонбошилик қилмоқда.

Командалар	Ўйин	Тўплар	Очко
«Зарафшон» Н.	4	5—2	7
«Помир» Лб.	4	3—0	7
«Строитель» Аш.	4	6—3	6
«Олға» Фрунзе	4	3—1	6
«Локомотив» Тб.	3	3—1	5
«Нефтяник» Ф.	3	5—3	5
«Политотдел»	4	4—2	5
«Энергетик» Д.	4	1—0	5
«Динамо» Тб.	3	4—2	4
«Шахтёр» Кр	4	2—2	4
«Динамо» Батуми	3	3—2	3
«Металлург» Ч.	4	6—5	3
«Неман» Гродно	4	3—4	3
«Восток» Уст-К.	4	2—4	3
«Широқ» Лн.	4	2—4	3
«Полад» Сумгаит	3	1—2	2
«Даугава» Рига	4	2—4	2
«Мешахте» Тк.	4	1—6	2
«Жальгирис» В.	3	0—2	1
«Спартак» Брест	4	2—5	1
«Молдова» Кишинев	4	4—5	1

Бугун группада навбатдаги мусобақалар ўтказилади. «Политотдел» колхозида майдон эгалари Ткибули шаҳрининг «Мешахте» командасини қабул қиладилар.

МЕҲНАТЧИЛАР ЯРИМ ФИНАЛДА

Мамлакатимизнинг энг кучли сув полоси командалари СССР биринчилигининг ярим финали мусобақаларига чиқдилар. Улар орасида Тошкентнинг «Меҳнат» командаси вакиллари ҳам бор. Ҳамшаҳарларимиз Новосибирскда ўтказилган дастлабки учрашувларда фахрли учинчи ўринни олиб, ана шу ҳуқуққа эришдилар.

Кучли баскетболчи коллективлар «Старт» спорт клубида мусобақалашдилар. Суратда: Тошкентнинг Армия спорт клуби ва «Старт» қизлари ўртасидаги ўйин пайти.

Бу сурат ҳам ёзги спорт мавсумининг очилиш кунида олинган. Тошкентнинг «Восток» ва «Старт» командалари ёш футболчилари ўртасидаги мусобақани кўриб турибсиз. А. Угай фотолари.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 02915. ИНДЕКС — 6469. Б—2261.